

ELŐFIZETES**HELYBEN:**Egy évre 24 husson.
Egy hétre 3 husson.**VIDÉKEN:**Egy évre 28 husson.
Egy hétre 3 k. 40 f.**MÍRDETÉSEK:**6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdij külön 60 fillér.
Nyilatkozat sora 40 fillér.**ARADI KÖZLÖNY****POLITIKAI NAPILAP.****SZERKESZTŐSÉG:**Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.**KIADÓHIVATAL:**

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 334.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, január 9.

Mai számunk több közleményei:

Vezéresikk: Aradi pénzügytelok.
Ujabb harc Ausztriával.
A pénz és a béke a delegációban.
Az angolok legujabb vereséget.
Kamarazene-estély.
Karácsony ünnepe a gör. kel. román templomban.
Női torna-klub Aradon.
Regény-Csarnek: Dr. Moreau szigete. Irtá: H. G. Wells.

Aradi pénzügytelok.

Arad, január 8.

Érdeklődéssel olvastam az Aradi Közlöny legutóbbi számában „Az aradi pénzügytelok” czimén közzétett cikket. Az 1899. évi osztalékokról nyert tájékoztatást mindenki szivesen veszi tudomásul, mert jór esik a részvényesnek minél korábban információt nyerhetni. A cikket kísérő reflexiókban azonban nem osztozkodom és engedelmével erre vonatkozólag a saját külön véleményemet mondom el.

Említett cikk konstatálja, hogy a kedvezőtlen viszonyok daczára az idei év valamennyi pénzügytelokra nézve kedvezőbb eredménnyel zárult a tavalyinál. Azon reményben vagyok, hogy ez nem lesz egészen úgy. Részemről nagyobb eredménynek tekintem, ha a takarékpénztáraknak ily rossz időkben nem megy jobban a dolguk. Semmi sem könnyebb, mint kedvezőtlen időben fokozni a forgalmat és jövedelmet egyaránt. Csakhogy épen rossz időben nem szabad az alkalmat és a helyzetet kiaknázni, sőt ellenkezőleg, ilyenkor kell segíteni és ha segítünk, akkor bizony alig csinálhatunk nagyobb hasznot. Nagyon jól tudjuk, hogy a pénzügytelok redukáltak a hitelt, a forgalom ennek folytán nemcsak hogy nem emelkedett, sőt inkább hanyatlott. Hát akkor honnan eredhet a kedvezőbb eredmény?

Es kutassuk kissé, hogy kiknek a rovására esik a kedvezőbb eredmény. Igen jól tudjuk, hogy itt Aradon minden takarékpénztár üzletkőre legnagyobb részt saját részvényeseiből áll. Igen természetes: oda megyek, hol legjobban ismernek, legszivesebben bának vélem, hol idegen nem vagyok és amely intézetnek a haszna egyuttal az én hasznom is. Ha a pénzügytelok nyer, akkor főleg a saját részvényeseitől nyerte.

Es ez okból nem vagyok „Az aradi pénzügytelok” cikkirójának nézetén, mely szerint a tartalékalap intenzív gyarapítását mindenekfelett szükségesnek tartja. Sőt azt mondom, hogy ha a pénzügytelok ebben a rossz gazdasági évben többet nyert, akkor fizessen is többet. Jó esz-

tendőkben, mikor a részvényeseknek és az intézeteknek egyaránt jól megy a dolguk: akkor helyes tartalékalapot gyűjteni és azt minél jobban dotálni. De ha a részvények nagy része lombardirozva van és azok után magas kamatot kell fizetni, akkor indokoltabb a részvényesen segíteni, mint a tartalékalapot emelni. Mások az idők, ezt nem szabad elfelejteni; a részvény a multban 6%-ot jövedelmezett és a pénz 5%-kal volt kapható. Ma a kölcsönért 7%-ot, sőt többet is fizetünk és a részvény kétségtelenül kevesebbet hoz. A tartaléktőkék helyzete hasonlíthatlanul jobb, mint a részvényeseké; itt tehát a gyengébbnek kell pártját fogni. A pénzügytelok, mely két koronával többet fizet, többet használ a részvény értékének, mintha azt a tartaléktőkéhez csatolná. Nem a belső értéknek kell segítségére menni, hanem a részvény jövedelmezőségének és árfolyamának, feltéve, hogy az alapszabályok másként nem intézkednek. Ne tegyük a pénzt az egyik zsebből a másikba, főként akkor, mikor az egyikben már alig van valami, mig a másik duzzadt.

Adjunk hálát az uristennek, hogy takarékpénztáraink még jó időkben gondoskodtak tartalékaikról. De azért tekintsük az érem mindkét oldalát. Ezen tartalékok kutforrását az uj részvénykibocsátások képezték. Nem csupán takarékoság folytán jöttek ezek létre, hanem nagyrészt adósságok és ujabb folyó-számla kölcsönök segítségével. De másrészt meg kell engedni azt, hogy Aradnak e válságos idők közepette oly pénzügytelok voltak és vannak, melyek ugyancsak megállják a sarat. Restringáltak ugyan a hitelt, de soha sem annyira, hogy ez által a legkisebb bajt is okozták volna. Az is említésre méltó, hogy ezen kritikus időben veszteség, egy esetet kivéve, intézetet nem ért és ez által is be van igazolva, hogy az aradi pénzügytelok érdemesek arra, hogy mások pénzét kezeljék és arra vigyázzanak. De legnagyobb érdemük mindenetre az, hogy nem aknázták ki a helyzetet, olcsón adták a pénzt, mikor az a fővárosban, az országban, sőt az egész világon drága volt. A kamatláb az egész világon hat és nyolcz százalék között váltakozott, mig Aradon az értékpapírok utáni kamatlábat 6¹/₂—7-re meghagyták. Minden szocializmus nélkül mondhatjuk, hogy a világ legolcsóbb pénzét Aradon kapták. Es hogy az aradi pénzügytelok az aradi viszonyokkal számoltak, hogy beigazolták azt, hogy nem látszatra és efemer nyereségekre, hanem konsolidált gazdasági viszonyokra törekednek: arra büszkék lehetnek ez intézetek vezetői, kik oly tartalékalapokat gyűjtöttek és teremtettek, hogy ahhoz ha-

sonlókat keresni kell az országban. Minden pénzügytelok legnagyobb erénye az óvatosság és a tartaléktőke is az, a szó legcselekvőbb értelmében. Ez adta meg az aradi pénzügyteloknak a mostani beteg viszonyok között erejét és ellentállási képességét.

Es ha most mégis a nagyobb osztalék és a további tartalékgyűjtés ellen érvelek, teszem ezt a fenti indokoknál fogva, teszem, mert — úgy tartom — hogy a részvényes és az intézetek között oly erkölcsi és anyagi összefüggés és kölcsönösség van, hogy az egyik nem szegényedhetik, a mikor a másik gyarapodik. A tartaléktőkék további gyarapítása igen ajánlatos, de jó lesz vele várni mindaddig, mig az idők javulnak. Nem kell forszirozni a dividendát, de ha lehetséges: fizetni kell, még pedig fizetni a mennyit lehetséges. Méltányos és igazságos: hogy ha a részvényes az intézetért van, akkor az intézet is legyen a részvényesért.

Egy részvényes.**Ujabb harc Ausztriával.**

Budapest, január 8.

Egy igen érdekes és sok tekintetben nevezetesen beszámoló beszéd hangzott el a mult héten a nagy-bányai választókerületben. Láng Lajos volt pénzügyi államtitkár és a képviselőház volt alelnöke mondotta el, nagy érdeklődést keltve nemcsak a választók körében, hanem mindenütt, a hova az elmondottak hire elhatott.

Érdekes volt ez a beszéd és pedig nem csupán abból a szempontból, a mit a kormányról, a fuzióról és a szabadelvűpart nagy feladatairól és ezekre való tekintettel a párt tömörüléséről mondott. Mert hiszen ezek tekintetében tőle senki ujat nem várt és nem is várhatott. Láng Lajos a szabadelvűpart régi, lelkes tagja, szabadelvű minden ízében és bizonyára kevesen vannak, a kik nálánál inkább szeretnék, hogy a szabadelvűpart megerősödött tábora minél nagyobb eredményeket mutasson fel az ország kulturális, anyagi és gazdasági érdekeinek előmozdításában.

Ha e beszámoló beszéddel foglalkozunk, tesszük ezt azért, mert Láng Lajosnak pénzügyi és gazdasági ismeretei és tudása ország-szerte, sőt a külföld előtt is nyilvánvalók s a mikor ő e kérdésekkel foglalkozik, azokban feltétlenül figyelemreméltó reflexióknak kell lenni. Voltak is. Láng Lajos nem csinált titkot abból, hogyha jövőre is tekintettel lennénk Ausztria belzavarára és a monarchia érdekében továbbra is azzal a loyaltással vagyunk Ausztria iránt, mint a multban, a mikor a loyaltásunkért, ahol csak lehetett, politikai és gazdasági gyűlöléssel találkoztunk, akkor növeljük

gazdasági bajainkat és önmagunk nehezítjük meg jóformán csirájában levő iparunk fejlődését. És ez két olyan nevezetes momentum, a melyek felett egyszerűen elsiklani nem lehet.

A vámtarifa és a kereskedelmi szerződések tárgyában rövid idő múlva új tárgyalások kezdődnek meg. Ha mi idejekorán kellő ellenállást nem fejtünk ki Ausztriának mindig tulzott, sokszor abszurd követeléseiével szemben, ha nemcsak a kormány és nemcsak az érdekelt gazdasági, kereskedelmi és ipari körök, hanem maga a társadalom is felébredve — még a nagy, komoly és igen fontos ügyekben is tapasztalt — zsibbadtságából, mindent el nem követ a tekintetben, hogy *veto* szava visszaraszolja az osztrák kapzsiságot, akkor legalább is igen hosszú időre visszavetjük a magyar ipar fejlődését, erősülését és gyarapodását. Ez a szempont pedig visszahat összes egyéb állampolitikai ügyeinkre.

De a kormány hátvédje és ereje többszörösen növekszik akkor, ha maga mögött tudja a társadalom hathatós támogatását.

Sajnos, de ugy van, hogy az osztrák kormány ereje éppen abban kulminál, hogy majdnem mindig az összes politikai tényezők és a társadalom kényszerítő és követelő magatartásával áll szemben.

Az Ausztriával megkezdődő újabb harcban az összes magyar politikai és társadalmi tényezőknek is sorompóba kell lépniök, hogy gazdasági, kereskedelmi és ipari érdekeinket minden irányban megóvjuk Ausztria tulzó követeléseiével szemben.

Saturnus.

TAVIRATOK.

Jenő főherczeg beteg.

Bécs, január 8. (Saját tud. távirata.)
Jenő főherczeg influenzában súlyosan megbetegedett.

Afganisztánból.

London, január 8. (Saj. tud. távirata.)
A Reuter-ügynökségnek jelentik Kalkuttából: A kormány semmiféle olyan értesítést nem kapott, a mely alkalmas volna arra, hogy nyugtalanságot idézzen elő az afganisztáni helyzet miatt. Az újabb jelentések mind azt mondják, hogy Afganisztánban teljes nyugalom van.

A román trónörökös öröme.

Gótha, január 8. (Saj. tud. távirata.)
A román trónörökös felesége, Mária herczegnő ma Friedenstein kastélyban egy leánygyermeknek adott életet.

Bányaszerencsétlenség.

St.-Ingbert, január 8. (Saját tud. táv.)
A Mittel-Bexbach mellett lévő *König* bányában lezuhanó kőzet maga alá temetett öt bányászt. Egyikük meghalt, a többi súlyosan megsérült.

A török menekültek.

Athén, január 8. (Saját tud. távirata.)
Az idevaló török követ a kormányhoz fordult azzal a kérdéssel, hajlandó volna-e egyikét azoknak a török előkelőségeknek, a kik legutóbb Konstantinápolyból Volóba menekültek, kiszolgáltatni.

A pénz és a béke a delegációban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 8.

A delegációnak két albizottsága tartott ma ülést. A pénzügyi albizottság a közös pénzügyminiszterium és a közös számvévőszek költségvetését tárgyalta és fogadta el. Jelentősebb volt ennél a száraz számokkal foglalkozó tárgyalásnál a *külgügyi albizottság* ülése, a melyen *Falk* Miksa a plenum elé terjesztendő jelentését mutatta be. Ez a jelentés méltóképen csatlakozik *Falk* előző évi híres külgügyi jelentéseihez. Formára mintaszerű diplomáciai irat, tartalomra megnyugtató képe a nemzetközi helyzetnek s harmónikus kiegészítője a királyi megnyitó beszédnek és a külgügyi miniszteri expozénak. A hármas szövetség változatlan fennállásának hangsúlyozása a jelentés derékrésze, de nem csekély fontosságú az a rész, a mely Angliához való viszonyunkat tárgyalja s konstataálja, hogy a transzvái háború nem befolyásolta a köztünk való jó viszonyt.

Részletes tudositásunk távirati értesüléseink alapján a következő:

A közös pénzügyek.

A magyar delegáció pénzügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor *Harkányi* Frigyes báró elnöklelte alatt ülést tartott. Jelen voltak a közös kormány részéről: *Krieghammer* báró közös hadügyi miniszter, *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter, továbbá *Szentgyörgyi* osztályfőnök, *Urbán* őrnagy, a hadügyi miniszter hadsegédje, *Pongrácz* Frigyes báró udvari tanácsos, *Gallián* báró osztálytanácsos és gróf *Szápáry* Tibor miniszteri fogalmazó; a magyar kormány részéről: *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Lukács* László pénzügyminiszter.

Szerb György előadó behatóan ismerteti a közös pénzügyminiszterium 1900 évi költségvetését, melynek rendes szükséglete 4,266.512 koronát tesz, a melylyel szemben 81,111 korona fedezet áll, úgy, hogy fedezetlen marad 4,185.401 korona. A rendkívüli szükséglet 19.200 korona.

Ismerteti továbbá a közös pénzügyminiszterium kezelése alatt álló négy alapot, nevezetesen a katonahelyettesi alapot, az általános kórház-alapot, az állat-gyógyintézeti alapot és az általános rokkant-alapot.

Ajánlja a költségvetést elfogadásra és kéri az alapokról szóló jelentés tudomásul vételét.

Majd a határvám-előirányzatot ismerteti, amelyben, mint határvám-jövedéki többlet 124,950,089 korona van előirányozva. A határvám-előirányzatot ajánlja elfogadásra.

Az albizottság az 1899. november végéig befolyt vámbevételéről szóló kimutatásokat bekívánta. A kimutatások 52,377,902 frt 50 kr., azaz 104,755,805 korona vámbevételt tüntetnek ki.

Az albizottság a pénzügyminiszterium költségvetését elfogadta, az alapokra vonatkozó előterjesztést tudomásul vette és a határvám-előirányzatot 14,950,089 koronában állapította meg.

Ezután következett a közös legfőbb számvévőszek 1900. évi költségvetésének tárgyalása.

Szerb György előadó behatóan ismerteti a költségvetést, amely szerint az összes szükséglet 311.182 koronát, a fedezet pedig 12,722 koronát tesz ki.

Az albizottság a költségvetést elfogadta, mire az ülés véget ért.

Az albizottság nyomban hitelesítette a je-

lentéseket és azoknak a plénumban való képviselésével *Szerb* György előadót bizta meg.

A külgügyi jelentés.

A magyar delegáció külgügyi albizottsága ma délelőtt 11 órakor *Tisza* Kálmán elnöklelte alatt ülést tartott.

Jelen voltak ugyanazok, a kik a pénzügyi albizottságban jelentek meg és ezeken kívül *Goluchowszky* Agenor gróf közös külgügyi miniszter.

Elnök az ülést megnyitván *Falk* Miksa előadó bemutatta a plénum elé terjesztendő jelentést, mely a következőleg hangzik:

Azon másfél év alatt, mely a delegáció jelenlegi ülészeit a közvetlenül megelőzőtől elválasztja, az általános politikai helyzet határozottan javult és úgy látszik, hogy végleges szétbomlott még az a néhány felhő is, mely mint egy lezajlott zivatarnak utolsó maradványa 1899. nyarán a nemzetközi politikai láthatáron még észlelhető volt.

Míg ő császári és apostoli királyi *Felsége* akkori megnyitó beszédében még a helyzet bizonytalanságát említette, a külgügyi miniszter pedig a kefejéseknek megnyugtató magyarázatul csak annyit tudott mondani, hogy ez nem akar valamely határozott veszélyt jelenteni, mely már a közel jövőben fenyeget és a melynek körvonalai már előre is felismerhetők volna, hanem általában rá akar mutatni azon nagy mennyiségű gyuanyagra, a mely egy óta a Keleten felhalmozódott és ott bármely pillanatban előre nem látható megrázkódtatást okozhat; míg 1898. nyarán a legilletékesebb helyekről ekként lett jelezve az európai helyzet, addig ugyancsak *ő Felsége* jelenlegi megnyitó beszédében nemcsak minden fentartás nélkül konstataálja a hatalmak közti barátságos viszonyt, amint az jelenleg fenáll, hanem jövőre nézve is azon biztos reményének adhatatlan kifejezést, hogy Európában a béke zavartalanul fog fentartatni.

A külgügyi miniszter pedig az általa adott részletes felvilágosítással meggyőzte a külgügyi albizottságot a béke fentartására irányított eme remények jogosultságáról. E tekintetben főbiztosítékul szolgál azon hármas szövetség, a mely két évtized óta az osztrák-magyar monarchia külpolitikájának alapját képezi s a mely nemcsak az egymásután következő delegációk részéről talált mindenkor a legmelegebb rokonszenvre, hanem bátran mondhatni, hogy a magyar nemzet tulnyomó többségének érzelmeiben is erős gyökeret vert. Hazánk közvéleményére tehát csak kedvező hatást tehet a külgügyi miniszter a külgügyi albizottság előtt a hármas szövetségről, annak rendíthetetlen fenállásáról nyilatkozott és azon nemes hév, a mely minden ellenkező irányu híresztelésekkel szembeszállt és valóban ezen szövetség, a mely eleinte egy bizonyos meghatározott veszély elleni együttes védekezésnek céljából kötöttett, ezen veszély megszűntével nemcsak hogy fel nem bomlott, hanem az eredetnél egy még magasabb célra: az európai béke biztosítására lett föntartva és minden lefolyt év újból bizonyította, hogy a hármas szövetség ezen magasabb céljának csakugyan megfelelő, fokozza annak szilárdságát és mind tágabb körökre terjesztette ki az iránta való rokonszenvet. *A három hatalmasság mint egyenrangú és egyenjogú felek közötti benső egyetértést nem zavarhatta és ezentul sem zavarhatja meg az, hogyha egyikük vagy másikuk politikája a szövetséges viszony keretén kívül eső kérdésekben is fényes sikert arat.* Ez nemcsak hogy sehol nem költheti fel az alárendeltség érzetét, hanem ellenkezőleg a hármas szövetség legerősebb oldalt tünteti fel, t. i. hogy az nem szoritja meg az abban résztvevők önállóságát, hanem mindegyiknek teljes szabadságot enged önérdékük apolására és megvédésére.

Végezetül Angliához való viszonyunkkal foglalkozik a jelentés és elmondja, hogy a mint zavartalan jó viszonyban élünk az összes hatalmasságokkal, úgy Angliával is a legbarátságosabb viszonyt folytatjuk, s ezen nem változtatott semmit a transzvái há-

boru, a melynek mi csak semleges szemléli vagyunk.

A jelentést a külügyi albizottság nagy tetszéssel és elismeréssel fogadta, s változatlanul megszavazta. Egyben Goluchowszky gróf külügyi miniszternek bizalmat is szavaztak.

A tárgyalást ez után Tisza Kálmán berekesztette.

Az angolok legujabb vereségei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 8.

Pár nap óta erős hadakozás folyik ismét az angol és bur csapatok között. *French* és *White* tábornokok állanak főképen tűzvonalban.

White Ladysmithből védekezik a burok kemény ostroma ellen. Ahogy a hivatalos távirata habozó, bizonytalan szövegezéséből sejtethető, igen gyengén áll. Erre vall aggodalmaskodó tudósítása: „most visszaverem a burokat, de sokan közülök folyton körülöttünk vannak; valószínű, hogy újra megtámadnak.“ És pár órával később *Buller*-nek csak ennyit sürgönyöz: „A támadást ismételték, nagy szorultságban vagyok.“ Kissé különösen hangzik ezután *Buller* jelentése, a melyben konstatálja, hogy több hire Ladysmithből nincs, de a táborban „azt beszélük“, hogy *White* győzött és 500 burt foglyul ejtett. Van abban valami bizarr — divatosan úgy mondanák, szecsessziós — mikor a főhadvezér a tábor levegőből vett szófia beszédeit komolyan veszi és azokban reménykedik a hivatalos értesítéssel szemben, a mely azt mondja: „nagy szorultságban vagyok“.

French tábornok ismét vereséget szenvedett. Ő legalább beismeri ezt is, meg erős veszteségét is. Seregének háromnegyed része visszavonult, egynegyede a harczvonalban maradt addig, míg végre meg kellett magát adnia a buroknak.

E mellett *Kuruman* helyőrsége is megadta magát az ostromló buroknak. Az egész helyőrség fogságban van.

Távirati tudósításaink a legujabb eseményekről a következők:

London, január 8.

A *Daily News* jelenti, hogy a londoni vámhatóság a Millrall-dokkokban egy gőzhajó fedélzetén két nagy ágyut foglalt le, melyek faládákba voltak csomagolva és mint vasáru Krisztiaania számára föladva. Ez a lap jelenti továbbá, hogy nemrég tudomására jutott a hadügyi miniszteriumnak, hogy a burokat Angliából fegyverekkel és konzervált élelmiszerekkel támogatják, amelyek a londoni kikötőben egy hajó fedélzetén vannak. A vámhatóságok pénteken állítólag hat Maxim-ágyut fedeztek föl egy gőzhajón és azért a hajót visszatartották.

London, január 8.

A hadügyi hivatal a frerei táborból érkezett következő táviratot közli:

White tábornok táviratozza Ladysmithből 6-iki kelettel: A burok délelőtt 11 órakor folytatták támadásukat. 12 óra 45 perczkor segítséget kaptak délről. Most visszavertem őket, de sokan közülök folyton körülöttünk vannak, különösen dél felé. Valószínű, hogy újra megtámadnak bennünket.

French tábornoknak egy e hó 6-án Fokvárosban föladott hivatalos távirata a következőket jelenti: A helyzet csaknem változatlanul olyan, mint pénteken volt, de az első Suffolkezredet nagy baj érte. A legutóbbi hírek szerint úgy látszott, hogy *French* tábornok rendeltére és tudtával ennek az ezrednek négy százalaka az éj folyamán előrenyomult egy kis domb irányában. Napkeltekor a táborból ezer

lépésnyire megtámadták őket a burok. Parancsnokuk: *Watson* alezredes rohamot vezényelt, de ő maga csakhamar megsebesült. Noha a buroknál, mint hírlík, már kiadták a parancsot a visszavonulásra, az angol csapatok háromnegyed része visszavonult a tábor felé. Egynegyedrésze azonban nem adta föl hadállását, míg végre az ellenség tulnyomó hatalmával szemben meg kellett adnia magát. 70 emberünk, köztük 7 tiszt fogságba jutott.

French tábornok azt jelenti továbbá, hogy az a bur csapat, amely őt 4-én megtámadta, 30 embert veszített halottakban, nem számítva a sebesülteket, foglyokat és eltünketet.

London, január 8.

Buller tábornok jelenti a frerei táborból: E hó 6-án a következő táviratot kaptam *White* tábornoktól: A burok délután 3 óra 15 perczkor ismételték a támadást. Nagy szorultságban vagyok. — *Buller* tábornok ehhez a következő jelentést füzi: Ujabb értesüléseim nincsenek. de a táborban azt beszélük, hogy *White* este 5 órakor legyőzte az ellenséget és 500 burt foglyul ejtett. Tegnap valamennyi nélkülözhető csapatomat kiküldtem, hogy *Colenson*-nál tüntető állást foglaljanak el.

London, január 8.

A Reuter-ügynökségnek jelenti *Lourenco-Marquez*-ből 5-iki kelettel: Egy pretóriai távirat azt jelenti, hogy *Kuruman helyőrsége a burok ismételt heves ágyúzása után új napján megadta magát*. A burok 120 embert, köztük 12 tiszte fogságba ejtettek. *Kuruman* helyőrsége kizárólag fokföldi rendőrségből állott.

London, január 8.

Egy pretóriai távirat jelenti e hó 4-éről, hogy az angolok kénytelenek voltak *Dordrecht*-ből visszavonulni. Nyolcz angol fogságba esett. *Colesberg* körül, a hol az angolok a városon kívül néhány halmot megszállva tartanak, még egyre tart a harcz. Az angol lövedékek állítólag a várost érték. A megsebesült tiszteket és legénységet *Dundee*-ből mind Pretóriába viték vissza.

A *Modder-riveri* bur táborból jelenti egy e hó 4-én föladott távirat. Tegnap délután az angolok egy teljes óra hosszat lövöldöztek a burok hadállására. Négy bur megsebesült, egyikük súlyosan. Az éj folyamán erős lövöldözés hallatszott. Az angol táborban úgy látszik vak lármat ütöttek.

Egy e hó 4-iki colensói távirat jelenti: Az angol hajóágyuk, a melyek tegnap hallgattak, ma reggel erős lövöldözést kezdtek és kényszerítették a burokat, hogy a sánczárkokban keressenek fedezetet. Tegnap nagy zivatar volt, a melytől a *Tugela* folyó erősen megáradt. Fort *Wylienben* sok ládát találtak *Lentzfördtől* nyekkel, a melyeket az angolok ott elástak, mikor az erődöt kiürítették.

London, január 8.

A Reuter-ügynökségnek jelenti a frerei táborból: A chievelevi tábor e hó 6-án délután 2 órakor felriasztották. Az összes csapatok gyorsan kivonultak és előrenyomultak a síkságon.

London, január 8.

A lapok azt jelenti Durbanból, hogy a burok késő este megtámadták *Ladysmith*-et, de visszaverték. 6-án reggel a burok ismét megkezdték a város ágyuzását.

A frerei táborból jelenti egy távirat 6-iki kelettel: A burok napkelte óta erősen bombázzák *Ladysmith*-et. Az angolok pontosan kikérelték a burok állásait. A Maxim-ágyuk elpusztították a burok sánczait. A burok figyelmét lekötö egy rekognoszkáló csapat, a mely a *Miangrane* halom felé indult. Az angoloknak nincs veszteségük.

Fokváros, január 8.

A *Gaseo* csapatzállítóhajó két zászlóaljjal ideérkezett.

Berlin, január 8.

A Wolff-ügynökség jelenti: A *Kanzler* birodalmi postagözös, a mely Hamburgban fölvette a Vörös-Kereszt-egyesület szereit, menetrendje szerint január 3-án éjjel Nápolyból Port Saida ment. Nápolyban a hajó semmiféle zaklatásnak nem volt kitéve. A hajó kapitánya nem lépett érintkezésbe az angol konzullal.

London, január 8.

Ideérkezett magántávirat szerint *Roberts* lord ellen, a ki mint a délafrikai haderő ujonan kinevelt főparancsnoka most utban van Fokváros felé, a hajón gyilkos merénylet készült. Egy bur kém, a ki a hajón rejtőzködött, be akart lopózni *Roberts* kabinjába, hogy leszurja. Mielőtt azonban tervét vegrethajtotta, elfogták. — A hír meg erősítésre vár.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Utazás a válás körül, vigjáték. (Páros bérlet.)

Szerda: Bába, operette. (Páratlan bérlet.)

Csütörtök: Idegesek, vigjáték. (Páros bérlet.)

Péntek: Nebántsvirág, operette; Assael Aranka felleptével. (Páratlan bérlet.)

Sombat: Zsidónő, opera. (Páros bérlet.)

Vasárnap: Délután: Aranykakas, bohózat. Este: Bába, operette. (Páratlan bérlet.)

Utazás a válás körül.

— Bemutató előadás. —

Ha azt kérdezné valaki, hogy vajjon pikáns-e ez a ma bemutatott darab, azt felelném: nem! De ez a válasz nem mérvadó. Tudja az ég, oly sok trágárságok után, az a darab, melyben csak egy megvetett ágy fordul elő, anélkül, hogy abba belé is feküdne valaki, arra ma már azt feleljük, hogy ez nagyon erkölcsös és nem is pikáns valami. Ily értelemben tehát nem volt pikáns az az utazás a válás körül.

A darab tárgya különben nagyon elcsépelet és gyenge valami. A fiatal asszony gyerekes okból elválik az urától és elvéteti magát egy örökös náthában szenvedő báróval, kit a véletlen útjába hozott. A férj, kinek vérében van a házasságtörés, utána veti magát a báró feleségének, most kezdi őt igazán szeretni és imádni és egynehány mulatságos jelenet után ismét elveszi.

Sem az asszony, sem a férj nem érdekesek, elhatározásaik és cselekedeteik nem kötik le figyelmünket és igazán francia ügyesség kell hozzá az ily semmiséget négy felvonásra kiterjeszteni.

A mellék alakok szintén semmitmondók, sőt határozottan szellemtelenek. Egy köztük, az adóvégrehajtó-jelölt pláne azt a remek tulajdonságát hozza a színpadra, hogy mindazokat, akivel beszélnie kell, alaposan meggyomrozza.

Ugy látszik, Franciaországban a végrehajtók mind gyomroznak, mert a tavaly színre került „Végrehajtó“-ban is ilyen gyomrozó végrehajtókat láttunk. Üsse a kő a tulajdonságukat, de talán még se megörökíteni való dolog ez?

A szereplők között *Harmath* Józsa kedves fiatal asszony volt és igazán nem csoda, hogy férje ismét belébolondult. A férj (*Pethes*) értelmetlen szerepét jól játszotta, bár kár volt szöke parókat venni — először, mert mivel sincs indokolva, azután meg nem is jól áll neki, mert igazán zavarja az illuziót, ha hátul a szöke paróka felborzolódik és a fekete haj kandikál ki alóla. — *Mezey* a buta bárót jól jellemezte, csak a ruha defektusának nem szabad izléstelennek lenni.

A többi szerepekből *Bácsné*, *Bács*, *László*, *Gáthy* jól játszottak.

Az ügyelő figyelmébe ajánljuk, hogy az ajtókat szabadon tartani méltóztassék, nehogy a szereplők a kimenetelben akadályozva legyenek és hogy a közönség meglássa, hogy kíváncsiak az ajtók mögött hallgatónak.

Az előadást kis közönség nézte végig.

Carolus.

* **Kubelik Jan Aradon.** „Kubelik olyan bámulatos hegedűs, hangszerén annyit tud, hogy az csodával határos. Nehány száz évvel ezelőtt megégették volna érte, mint boszorkányt.“ Ezt írta egy hívatott bíráló a fiatal hegedűvirtuozsról s e hír megelőzvé a művészt, a budapesti közönség a legnagyobb érdeklődéssel december 18-án tartott első hangversenyén, a hol csakugyan igazoltnak találta a magasztatást s a legnagyobb lelkesedéssel üdvözölte a művészt. Újév napján már a vidgató nagy terme is kicsiny volt, pedig másik két teremben is zsufova, nyitott ajtón át hallgatták ezt a modern Orfeuszt. Virtuozitás dolgában Kubelik Jan ma valóban páratlan. Megtud csinálni olyan dolgokat, a mire más nem is gondolhat; egymástól messze eső hangokat (duodecimákat) játszik futamokban, trillázva; játszik alig elképzelhető sebességgel, egyszersmind erősen és mindig biztos, tiszta hangoztatással. Művészet dolgában, hogy játéka csupa érzés legyen és örömet, bánatot, lelkesedést keltsen hallgatójában, az előadott mű jellemzetesebb részeit valóban jellemzeteseknek tüntetie föl, de a kevésbé lényeges részleteken sem suhanva át, hanem azokat is őket megillő módon értékesítve; tüneményes virtuozitásával egy csapásra meghódítja a közönséget. Kubelik, mielőtt külföldi útjára indulna, Aradon f. január 21-én fog hangversenyezni, mely hangversenyre az előjegyzéseket Révész Nándor könyvkereskedése (Szabadság-tér) fogadja el. Körszék ára 6 korona, I. hely 4 korona, II. hely 3 korona. Belépti-jegy 2 korona.

* **A színház két ünneppnapja.** Nemcsak a keresztény egyház naptárában volt vörös betűs nap a szombat és vasárnap, hanem a színházi irodának is ünnepszamba ment e két nap, amennyiben Gonda Laczi mosolyogva hirdethette a direktornak, hogy a négy ünnepi előadásra minden jegy elfogyott.

Szombat délután a „Menyem“-et adták és a közönség nagy derűtség közben élvezte a kitünő, összevágó előadást. *Pintérné és Bácsné* valósággal elemantumokban voltak; tüzről pattant eleven játékokat zajosan megtapsolták még nyílt színen is. A közönség jókedvét hatványozta *Mezey, László, Petkes*, kik mindannyian kitünő alakításokat mutattak be; *Gáthi és Hajnal* kis szerepekben is ügyesen illeszkedtek a művészi keretbe. Épp ily sikerült előadás volt a *Csikós* is, melyben minden egyes szereplő dicsekedhetett azzal, hogy a tökéletes előadáshoz nagy mértékben hozzájárult. Mindkét estén a *Baba* vonzotta a közönséget a színházba. A rendezés e két előadásra jó volt. A készülődés most már gyorsan ment és a közönség zavartalanul gyönyörködhetett a szemrevaló csoportozatokon. A szereplők is jobban lehettek disponálva, mint az első előadásra, mert az érdeklődést mindvégig fentartották sőt mondhatni, felvonásról-felvonásra fokozták. *Felhő Rózsi* mint kis baba egyformán bájos volt; az ő alakítása nem sablonszerű, hanem alapos és művészi kidolgozás eredménye. *Harmath Józsa* játéka és prózája rendkívül bájos, úgy, hogy mindenkit elragadtatott kedvességével; és valóban ezen tulajdonságok mellett el is felejt, hogy az ének nem az ő mestersége és művésze. *Andorffy* ma határozottan az a régi Andorffy volt, akiről annyi dicséretet mondottak. A saját érdekében volna hozzá egy jó tanácsunk. A rendezés, melyben ő nem egyszer bebizonyította arra vonatkozó kiváló hivatottságát, — nagyon sok körültekintést, figyelmet és fáradságot igényel nemcsak az előadás előtt, hanem az előadás közben is. Saját szemünkkel győződünk meg, hogy mikor egy-két percze eltávozik a színről, kint gyorsan rendez, sorba állít, utasít kulisszatolókat, stálistákat, hölgyeket és értelmetlen gyermekeket — e közben elhangzik a végszava és rögtön besiet a színpadra és tovább játsza szerepét. Ezt a két hivatást egyszerre bölteni nagy dolog. Azért ajánlatos volna talán egy-két próbával többet tartani, hogy minden jól összevágasson és akkor az előadás napján Andorffy elnyeri a rendezői ügyességért külön az elismerést. Hogy ez volna a helyes megoldás, azt mutatja a tegnapi előadás, a mikor ugyanis a rendezés a gyakorlat folytán kevesebb körültekintést kívánt az előadás alatt, és ennek következtében *Hilarius* mester önmagával is többet törődhetett.

* **A philharmonia-egyesület** próbája holnap, kedden este 8 órakor, lesz a polgári fiú iskola nagytermében. Pénteken, folyó hó 12-én ismét próba fog tartatni. A tagokat kérjük, szíveskedjenek teljes számban megjelenni, hogy az egyöntetű begyakorlás lehetséges legyen. Az elnökség.

* **Inkey Gizella**, az aradi és kolozsvári színházak volt primadonnája, a napokban vendégszerepelt a nyitrai nemzeti színházban. Kétszer lépett föl: *A görög rabszolga, Aspasia* és *Üdvöske* Bettina, szerepében, mindannyiszor zsufozásig telt ház előtt, amely a vendégművésznőt lelkesülten tapsolta. A primadonna a hónap végén folytatni fogja vendégszereplését a Kis szökevényben, Három Kázmérban, Szép Helénában és még néhány újabb operettben.

* **A legújabb Kadelburg-darab.** *Kadelburg* Gusztáv, az „Arany kakas“ és a „Viszontlátás“ szerencsés társszerzője, ez egyszer a maga szakállára irt egy vigjátékot. Címe a „Medvebőr“ s ennek a hónapnak 13-án kerül bemutatásra Berlinben.

* **A zenekedvelők együletének választmánya** vasárnap délelőtt ülést tartott *Sallay Béla* elnöke alatt. Az ülés főtárgya volt az intézet reorganizációjának előkészítésére kiküldött bizottság jelentése. Hosszu vitát idézett elő a kérdés, véglegesen azonban ezuttal sem határoztak e fontos ügyben s a további tárgyalásokat e hó 21-én tartandó választmányi gyűlésen fogják folytatni.

Egy havi közigazgatás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

A mult esztendő közigazgatási ügyeivel ma foglalkozott utoljára a megye és a város közigazgatási-bizottsága. Délelőtt 9 órakor a vármegye, délután 4 órakor pedig a város közigazgatási-bizottsága tartotta meg a rendes havi ülést. A megyén *Fabián László* főispán, a városon pedig *Salacz Gyula* polgármester elnöke alatt üléseztek.

(A megyénél.)

Fabián László főispán elnöke alatt jelen voltak: *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag, *Bohus István báró*, *Solyossy Lajos báró*, *Beles János*, *Dálnoki-Nagy Lajos* alispán, *Schill József*, *Nachnébel Gyula*, *Keresztes Gyula* dr., *Issekutz Károly* dr., *Gál Lajos*, *Varjassy Árpád*, *Parecz György*, *Keller Izsó* Boros Iván, *Mladin Miklós*, *Marossy Miklós* és *Hanthó Jenő*.

Az alispán jelenté, hogy a mult hónapban a személybiztonság 3 esetben támadtatott meg. Ezek közül kettő súlyos testisértés, a harmadik pedig könnyű testi sértéssel végződött. A vagyonbiztonságot nyolc esetben támadták meg; kettőben kiderítették a tetteseket, a többiekben még folytatják a nyomozást. Az állategészségügy mult havi állapotáról tett ezután jelentést az alispán. E szerint a sertésvész 15 községben lépett fel s a többi állati járványos betegségek közül a lépfene fordult elő.

Issekutz Károly dr. főorvos jelentette, hogy decemberben a közegészségügyi viszonyok kevésbé voltak kielégítők, különösen a vörheny kedvezőtlen lefolyása által. A beteg forgalom nagyobb volt s az elhaltak száma is aránylag feljebb szállott. Járványos betegségek szörvénnyosan fordultak elő, kivéve a vörhenyt, melyben 198 egyén betegedett meg. Ezek közül 54 meghalt. Kanyaróban 149 megbetegedés történt s e közül 14-en meghaltak. A hevenyfertőző kórok közül a toroklob és torokgyik 10 helyen 26 esetben fordult elő s 11 halállal végződött.

Varjassy Árpád tanfelügyelő jelenté, hogy a mikalakai állami iskola gondnokságának elnökül *Vaja Antal* községi jegyzőt nevezte ki.

Keller Izsó főmérnök az államépítészeti hivatal jelentését nyújtotta be, mely szerint az állami közutakon a mult őszy folyamán teljesített hengerelési munkálatok az alispán közbejöttével felülvizsgáltattak. A kurtics-szentmárton-simándi törvényhatósági közut szentmárton-simándi szakaszának a kiépítését már megkezdtek s ehhez a csuci állami kőbányából 390 waggon kőanyagot szállítottak.

Gál Lajos pénzügyigazgató-helyettes jelenté, hogy a mult hó folyamán a vármegye területén befolyt egyenes adóban 136.408 frt 22 kr., hadmentességi díjban 8433 frt 71 kr., közvetett adók és jövedékeknél 62.910 forint 74 krajczár.

A királyi ügyészi jelentés szerint volt letartóztatva a mult hónapban 109 férfi és 14 nő; a rabmunkások összes száma 39.

Az árvaszéki és tanfelügyelői jelentések felolvasása és tudomásul vétele után az ülés véget ért.

(A városnál.)

Salacz Gyula polgármester elnöke alatt jelen voltak: *Institóris Kálmán* főjegyző, *Posgay Lajos* dr., *Percz János*, *Csiky Károly*, *Kádas Kálmán*, *Parecz György*, *Gál Lajos*, *Keller Izsó*, *Hász Sándor*, *Péterffy Antal*, *Müller Károly*, *Varjassy Árpád*, *Steinhart Mór* dr., *Marschall Lajos* dr., *Bing Vilmos*, *Schusztér Illes* dr.

A polgármester havi jelentését felolvasás után tudomásul vették.

Gál Lajos pénzügyigazgató-helyettes jelenté, hogy a mult hónapban befolyt a város területén egyenes adóban 49.644 frt 17 krajczár, hadmentességi díjban 406 frt 50 krajczár. Összehasonlítva 1898. decemberben befolyt jövedelemmel, most 6461 frt 19 kr.-al több folyt be egyenes adóban, 106 frt 35 krajczárral pedig kevesebb a hadmentességi díjban. Közvetett adókban 274.324 frt 16 krajczár folyt be a mult hónapban.

Keller Izsó főmérnök jelenté, hogy a Maroshid 3. és 4. nyílása, mely már közveszélyessé tette a rajta való átkelést teljesen helyreállított s így most a forgalom akadály nélkül bonyolítható le a hidon.

Posgay Lajos dr. főorvos jelentése szerint a betegülések szaporodtak decemberben, míg a halálozások száma kevesebb. A mult hónapban született 64 fi és 67 nő, elhalt 56 fi és 57 nő.

A többi jelentések tudomásul vételével a bizottság ülése véget ért.

Kamarazene-estély.

— Második estély január 7-én. —

Arad, január 5.

Az aradi vonós négyes vasárnap rendezett kamarazene-estélyét ismét nagyszámu és rendkívül elegáns közönség — társadalmunk legjava — élvezte végig. Ezen kamarazene estélyeknek nagy látogatottsága és pártolása nemcsak a vonós négyes tagjainak szolgálhat megelégedésül, hanem bizonyos jóleső érzéssel tölthet el mindenkit, ki megfigyeli, hogy miként tisztul városunkban a zenei izlés, miként erősödik, szilárdul meg a komoly, mély tartalmu zene iránt a szeretet, a lelkesedés és miként lendül fel ezáltal, miként jut magas színvonalhoz Arad egész zenei élete. A színvonal ezen emeléséhez, kétségtelen, erősen hozzájárult az aradi vonós négyes a legkomolyabb zenei műfajnak szentelt estélyeivel.

Minden egyes estélylyel több és több lelkes hivat szerzett itt Aradon a kamarazenének ez a négyes-társaság, úgy a zeneértők mint a laikusok közül. Nehéz dolog volt ez. Es különösen nehéz dolog volt annyi sok hivat szerezni a laikus, a nagy közönség köréből, mert hiszen a kamarazene az érzék szög gyorsan melegítő tüzeből csak keveset áraszt szét, de annál több szellemi szépet sugároz ki, mely lassan kap ugyan lánggra, de aztán annál tartósabban és hatalmasabban melegít.

A programban kitűzött műveknek tolmácsolása tekintetében a vasárnapi estély egyike volt a legsikerültebbeknek az összes eddigiek közt. Daczára annak, hogy *Unger*, *Pianezze*, *Sperber* és *Müttermüller* kitűntek hangszereik virtuóz kezelésével, az összejáték egyöntetűsége, kerekdedsége igazán mintaszerű volt.

Az aradi vonós négyes tavaly óta nagyon sokat haladt. Legjobban volt észlelhető ez,

Beethoven második (E-moll) *Rasumowsky* négyesénél. Ez a nehéz mű kitűnő interpretálásra talált. Egy-két sajátos tempó vételtől eltekintve átlátszóan állott előttünk ez a remek mű a maga hatalmas, erőteljes szépségében és sok-sok csillogó részletével. Hasonló kitűnő interpretálásban részesült *Volkman*-nak pompás hangszinezésekben, kedves dallamokban gazdag G-moll vonós-négyese. Nagy hatást keltett *Tschaikowsky* D-dur kvártettje „Andante cantabile“-jének előadása. A lágyan tovaömlő, szép „cantilene“ melódiáját valóság-gal elénekelte a négy hangszer.

Ha az aradi vonós-négyes így halad tovább, nemsokára felveheti a harcot a legjobb budapesti vonós-négyes társasággal (r. m.)

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 13. A szegény tanulókat segélyző-egyesület estélye (Fehér Kereszt.)

Január 20. Ronacher-estély a várbeli tiszti kaszinóban 9 órakor.

Január 27. Műkedvelő-előadás, utána társas vacsora és táncz a várbeli tiszti kaszinóban 8 órakor.

Február 1. Tanítók táncmulatsága (Polgári fiúiskola diszterem.)

Február 3. A helyőrségi tisztikar táncvizalma (Fehér Kereszt.) — Fényes táncvizalom a Fehér Keresztben 10 órakor.

Február 17. Műkedvelő-előadás, utána társas vacsora és táncz a várbeli tiszti kaszinóban 8 órakor.

Február 27. Ronacher-estély a várbeli tiszti kaszinóban 9 órakor.

(=) **A tisztviselő-estély.** Minden ízében sikerült, pompás mulatság folyt le szombaton a *Fehér Kereszt* szálló nagytermében. A köz- és magántisztviselők rendezték ezt a táncvizalmat, a melynek sikerét előre biztosította az az odaadó buzgalom, melyet a rendezőség minden tagja kifejtett az estély érdekében, főleg pedig a rendezőbizottság elnöke, *Boros Vida* főrealis-kolai igazgató és *Hofbauer Lajos* megyei főpénztáros, ki itt is a kasszánál szorgoskodott. Nehéz dolga volt, mert alig győzte kiadni a sok-sok jevet. Bent a teremben szebbnél szebb hölgyek csoportosultak és mulattak vigságos kedvben egész reggelig a katona zene s egy cigányzenekar jó muzsikájára. A négyeseket 80–100 pár tánczolta. A jelenvolt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok Altmann Lajosné, Aggyölgyi Jánosné, Boros Vidáné, Benda Jánosné, Békeffi Jolan, Buja Sándorné, Bubla Jánosné, Földes Kelemenné, Filperger Margit, Feszler Károlyné, özv. Francz Károlyné, Fetter Gézőné, Gaál Lajosné, Gebhardt Istvánné, Hajak Rezsóné, Hanacsek Béláné, özv. Kondor Béláné, Kállay Nándorné, Kilényi Jánosné, Kamarás Károlyné, Kiss Lajosné, Kosztka Gusztávné, Kositzky Sándorné, Kremmer Jánosné, Lázár Gyuláné, Letzter Józsefné, Molitorisz Gusztávné, Magyar Ferenccné, Oláh Arpádné, Mistéth Sándorné, özv. Pálffy Istvánné, özv. Praszákné, dr. Trajtlér Andorné, Schannen Béláné, Sarlot Domokosné, Stauber Józsefné, Schannen Lajosné, Spitzer Rezsóné, Szalay Károlyné, Szalay Antalné, Riemer Jánosné, Török Lajosné, dr. Remetey Károlyné, Ring Zsigmondné, Wetlányi Antalné, Virágh Lajosné, Werner Imréné, Ubl Ferenczné, dr. Vas Sándorné, Tagányi Gusztávné, Zubor Gyuláné urnók.

Leányok: Altmann Erzsike, Adamcsok Nina, Arpád Ilona és Hedvig, Boros Janka és Dóra, Benda Irma, Bubla Margit, Földes Lujza, Francz Margit, Gaál Irén, Keller Janka, Kosztolányi Margit, Kositzky Gizella, Kamarás Józsa, Kiss növ., Kilényi Erzsike, Leitner Paula, Magyar növ. Molitorisz Mariska, Hasz Gabriella, Pálffy Janka, Papp Margit, Praszák Jolan, Ring növ. Ratkay Róza, Riemer Anna, Sarlot Margit, Stauber Ida, Schauer Mariska és Magda, Saághy Miczi, Spitzer Ida és Malvina, Szalay nővérek, Török Vilma, Tóth Saci, Ubl Ilonka, Wetlányi Anna, Valerián Stefike, Verner Róza, Zubor Blanka.

(=) **A helyőrségi tisztikar február 3-iki fényes táncvizalma** iránt városszerte nagy az érdeklődés. A meghívók szétküldését ma kezdték meg. Lesznek karzat-jegyek is, melye-

kért a rendezőséghez kell majd fordulni. Ezen a mulatságon felelevenítik a kotillont, melyet Aradon már évek óta nem láttunk. A bál estélyén nemcsak katonazene, de cigány is játszik. Ez utóbbi fogja huzni a csárdásokhoz a talp alá valót. A helyőrségi tisztikar az idei farsangon egyébként több mulatságot szándékozik rendezni a következő napokon:

Január 20. Ronacher-estély a várbeli tiszti kaszinóban, fél 9 órakor.

Január 27. Műkedvelő-előadás, utána társas vacsora és táncz a várbeli tiszti kaszinóban, 8 órakor.

Február 3. Fényes táncvizalom a Fehér Kereszt nagytermében, fél 10 órakor.

Február 17. Műkedvelő-előadás, utána társas vacsora és táncz a várbeli tiszti kaszinóban, 8 órakor.

Február 27. Ronacher-estély a várbeli tiszti kaszinóban, fél 9-kor.

(=) **Tanítók mulatsága.** Ez idén is megtartják a tanítók február elsején a szokásos mulatságukat. Tegnap d. u. tartott értekezletet a rendezőség, hol elhatározták, hogy ismét a a templom-utczai polgári iskola disztermében lesz a táncmulatság. A rendezőség mindent elkövet, hogy ez az estély méltó legyen régi híréhez, ép ezért a mulatság közönségét érdeklő többféle ujitást és meglepetést tervez. Tekintve, hogy az estélyt a tanítók segély-alapja javára rendezik, melynek humánus céljaival rokonszenvező közönség oly sokat áldozott, nem hisszük, hogy úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben fényesen ne sikerüljön. A rendezőség, melynek nem egy tagja nemcsak a pedagógia, hanem a mulatság-rendezés terén is tekintély, a sikerért kezekedik. A női rendezőség e hó 18-án tartja ülését *Simon Karolin* urhölgy elnökletével, hol az estély édességeinek, a cukrászdának sorsát intézik. Az estélyen hangverseny is lesz, melynek programját legközelebb hozzuk.

(=) **A szegény tanuló estélye.** Az idei farsang legszebb estélye az lesz, melyet Arad lelkes hölgyei az árva és elhagyott gyermekek javára rendeznek. A rendezőség mindent elkövet, hogy a közönség minél kellemesebben érezze magát a f. é. január 13-án rendezendő estélyen. A bizottság még pótlólag jelenti, hogy *Assael* Józsefné urnó is szíves volt egy asztalt vállalni, ahol a nevezett urnó és *Kovács* nővérek, urhölgyek fognak szorgoskodni. *Assaelné* urnóé a 15-ös számu, *Faragó* Gyuláné urnóé pedig a 16-os számu asztal lesz. Az egyesület elnöke: özv. *Hauser* Károlyné és a közreműködő urnók, urhölgyek mindannyian megállapodtak abban, hogy semmiféle módon nem fogják a közönséget nagyobb kiadásokra felhívni. A nehéz anyagi viszonyokra való tekintetből a legszerényebb jövedelemmel is megelégszenek. Az estélyre helyben nem lettek meghívók kiadva, vidékre az elnökség küldött. A karzatra szóló jegyek *Klein* Mór könyvkereskedésében kaphatók.

(=) **Az aradi iparos ifjak önképző és betegsegélyző egylete** Vizkereszt estélyén táncvizalmat tartott, a mely igen jól sikerült. Előzőleg *Kohn* Vilmos és *Wollmann* Antal sikeresen adtak elő néhány monoiót, az utóbb említett társas játékot is rendezték, a mi a hangulat emeléséhez nagyban hozzájárult. A táncmulatságban a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: ifj. *Czeiler* Istvánné, *Gellér* Miklósné, *Szentesy* Mihályné, *Pfeiffer* Józsefné, *Szida* Pálné, *Vallinger* N.-né, *Jásék* Mátyásné, özv. *Salgajnó*, *Hrabál* Jánosné, *Hetessy* Istvánné, *Marinkás* Jánosné, *Sándor* Jánosné, *Glück* Jakabné, *Nyársy* Sándorné, özv. *Czenger* N.-né, özv. *Andrássy* Gaborné, *Pepoli* Viktorné, *Juhász* Istvánné, *Vent* Vilmosné, *Ortner* Kristófné, *Schreffert* Józsefné, *Moskovitz* Adolfné, *Müller* Nánáné, *Knöbl* Ferenczné, *Schäffer* Józsefné, *Mercz* Adolfné, *Poszpisel* Imréné, *Gauzer* N.-né, özv. *Iván* N.-né, özv. *Almásy* N.-né, *Czakó* N.-né, *Weisz* Jánosné, *Merfy* N.-né, *Brunner* N.-né, *Wagner*né, özv. *Kohné*.

Leányok: *Szida* Anna, *Pfeiffer* Ilonka, *Jásék* nővérek, *Vallinger* nővérek, *Baranyi* Viktória, *Hrabál* Mariska, *Marinkás* Riczike, *Sándor* nővérek, *Glück* Jolan, *Nyársy* Szidike, *Czenger* Mariska, *Andrássy*

Rozika, *Juhász* Ilonka, *Vent* Irén, *Ortner* Emilia, *Schreffert* Rozika, *Moskovitz* Róza, *Müller* nővérek, *Knöbl* nővérek, *Farkas* Lujza, *Mercz* Janka, *Poszpisel* Ilonka, *Gauzer* Mariska, *Iván* Mariska, *Almásy* Erzsike, *Czakó* nővérek, *Weisz* nővérek, *Kollmann* Katicza, *Merfy* Róza, *Brunner* Francziska, *Kohn* Malvin, *Wagner* Betike, *Schlezingner* nővérek.

= **A farsang Lippán.** Levelezőnk írja: Lippán a farsang egészen a jótékonyság jelégéje alatt áll. Egymást követik a tisztán jótékonyszélű mulatságok. A *radna-lippai* ev. ref. szegényeket és árvákat gondozó egyesület hangversenynyel egybekötött táncmulatsága, mely szombat éjjel folyt le, minden tekintetben teljes sikert aratott. A műsornak egyes számai valóságos művészi élvezetet nyújtottak, így kiemelhető *Csési* Imre aradi ev. ref. lelkész szellemes felolvasása „A mai világból“ czim alatt, továbbá *Basch* Ida (aradi) urhölgy érzsessel és kellemes hanggal előadott dala. Nagy óvációvan részesült *Odry* Lehel is, kit az ottani közönség már a nyári szereplése alkalmából ismer. Végül *Járg* Endre, a lippai aljárásbíró és neje adtak elő sikerült magánjelenteket.

Karácsony ünnepe

a gör. kel. román templomban.

Arad, január 8.

Gör. kel. vallásu román polgártársaink szombaton és vasárnap ünnepelték meg a Megváltó születését. Az ünnep első napján *Goldis* József püspök pontifikált fényes papi segédlettel, melyben részt vettek: *Hamsea* Ágoston archimandrita, *Mangra* Vazul protosyncellus, *Boksán* Mózes esperes, *Popovicu* Dénes és *Petrán* János szentszéki ülnökök, *Bodea* Gábor és *Vatianu* Traján lelkészek és *Stefanutiu* János székesegyházi diaconus. A szent mise kezdetén *Goldis* József püspök protosyncellussá avatta fel *Mangra* Vazult.

A mise végeztével a tudós egyházfő magas szárnyalásu szent beszédet tartott, melyben a keresztény világ szükségességét meggyőző érvekkel bizonyította, klasszikus formájával és tartalmával mély hatást gyakorolván a nagy számban egybegyűlt hívekre. Egy másik, az egyházmegyébe szétszórt pásztorlevelemben pedig, az ünnep jelentőségéhez és egyéniségéhez méltóan, a hívőknek a béke ápolását ajánlja, azt a békét, melyet a Megváltó nekünk örökül hagyott s mely egyedüli alapköve a népek és a haza — mindnyájunknak féltett kincse — felvirágzásának. Kiemeljük belőle a következő sorokat:

Tudom, hogy a békét óhajtjátok, mert hiszen, ahol béke uralkodik, ott termő talajra talált az isteni áldás, ott minden virul, a jólét emelkedik s megizmosodik az életerő.

Nem elég azonban a békét csak óhajtani, hanem, hogy azt elérhessük, annak helyet is kell találnunk sziveinkben, gondolatainkban, meggyőződéseinkben s fölötte tetteinkben, amint hogy a mennyeknek kapui előttünk megnyillassanak, nem elég a fohászunk: „Uram, Istenem! Uram, Istenem! — hanem annak elérésére Istenünk akaratát kell végrehajtaniunk. Hasonlóan a mindnyájunk által óhajtott béke sem érhető el másképp, mintha teljesítjük az Ur parancsait, melyek hiven fejezik ki az Ő akaratát, vagyis helyet engedve sziveinkben a felebaráti szeretetnek.

Emez erények legmagasztosabb példányképe maga Jézus Krisztus, ki nemcsak hirdette, hanem maga gyakorolta azokat. Örök igazságok maradnak ezek, melyek megtanítanak bennünket, hogy a felebaráti szeretetet csak úgy gyakoroljuk Jézus tanaival összhangban, ha felebarátunk hibáit és tévedéseit megbocsátjuk, jogait és becsületét tiszteljük s őt meg nem károsítjuk.

Az ünnep második napján a püspök, ki a a szerzetes rendbe történt belépése alkalmával *József* nevet kapott, nevenapját ünnepelte. A templomban egybegyűlt hívek a szent mise után megjelentek az aulában s a püspököt meleg óvációkban részesítették. Sorrendben üd-

vözölték még a Consistorium tagjai Papp Ignác előadó-elnök vezetése alatt, a seminarium tanári kara élén Hamsea Ágoston igazgatóval, a helybeli gör. katolikus egyház küldöttsége Telescu György esperes vezetése alatt, az izraelita hitközség nevében pedig dr. Rosenberg főrabbi. — Megjelent a románság minden számottevő tagja, hogy üdvözölje a fentkölt szellemű püspököt. Számos üdvözlő távirat érkezett az ország minden részéből. Különösen meglehetősen táviratokat kapott a kormány tagjaitól s hazánk számos vezérférfiától; mindmégannyi jele ama népszerűségnek, melynek a jeles egyházférú örönd vallás és nemzeti különbség nélkül.

Részünkről is óhajjuk, hogy az egek ura tartsa meg diszes állásában még számos évekig egyháza és közös hazánk javára, melynek oda-adó igaz fia volt mindenkoron.

HIRES.

— **Stefánia főhercegnő esküvője.** Tudvalevő dolog, hogy Stefánia özvegy trónörökösne menyegzője Lónyay Elemér gróffal csupán azért szenvedett halasztást április végéig, mert akkor jár le a bálók, hangversenyek s egyéb estélyek szezonja, amelyekben Stefánia özvegy trónörökösne egyetlen leányát, a megboldogult Rudolf trónörökös árváját s királyunk unokáját, Erzsike főhercegnőt mulhatatlanul be kell vezetni. Ő Felsőge ismeretes mondása, hogy az özvegy trónörökösne tekintettel kell lenni leánya érdekére, erre a bevezetésre vonatkozott, mert az udvarnál elképzelhetetlennek tartották, hogy Erzsike főhercegnő mással, mint az édesanyjával jelenjen meg az első bálakon és összejöveteleken. Belátta a felség álláspontjának ponderáns voltát Stefánia özvegy trónörökösne is és azért egyezett bele a házassághoz a tavasz végére halasztásába. Az első udvari összejövetel után, amely már megtörtént, majd elkövetkezik és elmulik a többi is, Lónyay Elemér gróf pedig türelmesen várja Angliában a halasztathatatlanság kitűzött utolsó terminust, amelynek bekövetkezése után Erzsike főhercegnő már édesanyja nélkül, a saját külön udvara környezetében vesz részt mindama nyilvános funkcióknál, ahol születésénél fogva különféle feladatok várnak rá.

— **Mangra Vazul protosyncel.** Goldis József aradi gör. katolikus püspök — mint lapunk más helyén körülményesen el van mondva — karácsonykor fényes istentiszteletet tartott. Ugyanezen alkalommal a püspök Mangra Vazult, ki eddig théológiai tanár volt, protosyncellussá avatta fel.

— **A miniszterelnök a trónörökösnél.** Széll Kálmán miniszterelnök — mint tudósítónk Bécsből jelenti — ma délelőtt tisztelgett Ferenc Ferdinánd főhercegnél és az új esztendő alkalmából kifejezte a magyar kormány jókívánságait.

— **Az aradi közjegyzői kamara** vasárnap délelőtt tartotta Bonts Döme kir. tanácsos, kir. közjegyző elnöklete alatt évi rendes közgyűlését, amely némileg jubiláris színezetű volt, a mennyiben éppen huszonöt esztendeje, hogy a közjegyzői intézmény fennáll. Ezt a nevezetes mozzanatot február hóban fogják fényesen megünnepelni, még pedig valószínűleg az összes közjegyzői kamarák bevonásával. A közgyűlésen jelen voltak: Folyovits Sándor nagyenyedi, Török Árpád világosi, Horváth Károly orosházi, Kirileszku Gyula kisjenői, Péry Ödön dr. gyulafehérvári, Bernát Miklós hátszegi, Kripp József pécskai, Bonts Gyula dr. vajdahunyadi, Halász Ákos dr. marosillyei és Demkó Pál dr. dévai kir. közjegyzők. Bonts Döme elnök az

ülést megnyitván, hosszabb beszédet tartott, melyben üdvözölte kartársait a közjegyzői intézmény 25 éves fennállása alkalmából. Azon nézetének adott kifejezést, hogy a lefolyt negyedszázad alatt az intézmény a közérdeknek s a nagyközönségnek a peren kívüli jogcselekmények alapos és gyors elintézése által kitűnő szolgálatokat tett. Ebből kifolyólag az intézmény életrevalósága és hasznossága maga fogja magának kiküzdeni mindazon feltételek létrehozását, melyek a közjegyzői állások biztosítására és teljes meggyökeresedésére szükségesek. Hangoztatta végül az egész közjegyzői kar összetartozandóságának és szolidaritásának manifestálását, amelyre közös érdekből nagy szükség van. Az elnöki megnyitó után az igazságügyminiszterhez felterjesztendő kamarai jelentés felolvasására került a sor, melyet Horváth Károly titkár állított össze. E jelentés tüzetesen foglalkozik a kamara 25 éves működésével és felsorolja azokat a sérelmeket, amelyek még orvoslásra várnak. Dr. Péry indítványára a közgyűlés elhatározta e jelentés kinyomtatását s az összes kamarák tagjainak való megküldését is. — A költségeloirányzat megállapítása után az új tisztikar megválasztására került a sor. Horváth lelkes indítványára a közgyűlés elnöke ismét Bonts Dömet jelölte, aki 25 év óta a legnagyobb buzgalommal és odaadással viseli e tisztet. Bonts elnök meleg szavakban köszöni meg e kitüntető bizalmat, de a törvény értelmében elrendeli a szavazást. Elnökké egyhangulag Bonts Döme lett megválasztva, a választmány tagjává pedig: dr. Péry Ödön, Horváth Károly, Kirileszku Gyula, Török Árpád, pótagokká: dr. Demkó Pál és Halász Ákos.

— **Növénytenyésztési kísérleti-állomás Aradon.** Az állam mint a növénytenyésztési kísérleti-állomást akar felállítani Aradon és ezt tudatta is a város közönségével. A Csála melletti csatorna kiömlési pont területén tervezik a kísérleti-állomás felállítását és erre 25 katasztrális hold földnek átengedését kérik. A gazdasági szék ma vette tárgyalás alá a leiratot s a kérvényt pártolólaj terjeszti a közgyűlés elé. A terület átengedéseért a városnak 600 forint évi jövedelem biztosított, amennyiben a telepen termelt növényeket a város adja el és az ebből befolyó összeg a város tulajdona. A kísérleti-állomást az állam kezelné, de a munkásokat a város adná.

— **Szávay Gyula Aradon.** Illusztris vendége volt tegnap az aradi nemzeti szövetségnek. Szávay Gyula, az ismert nevű költő és lapszerkesztő tartott előadást a munkásképző intézmény rendes vasárnap délutánján. Szávay a múlt év őszén tíz hetet Amerikában töltött a philadelphiai nemzetközi kereskedelmi kongresszuson s ez alkalomból meglátogatta New-Yorkot, Chicagot, Washington, Clevelandot stb. Barátainak hívására most eljött ide, hogy ismereteit, benyomásait közölje. Aradi szereplése roppant érdeklődéssel találkozott. A városháza dísztermét valóssággal ostromolta a közönség. Fél négykor már ember ember hátán szorogott úgy a földszinten, mint a karzatokon. Szávay zajos eljenzések közt lépett az emelvényre és feszült figyelem között beszélt öt negyedóráig. Könnyed hangon, csevegő modorban ismertette az amerikai viszonyokat, vázolta az építkezéseket, beszélve a huszemeletes házakról, az óriási gyártelepekről stb. Ecsegette, hogy ott mindenki munkás és mindenki engedi a másikat érvényesülni a munkájában. Beszélt a munkások kereseti és életviszonyairól, a kivándorolt magyarok helyzetéről s elmondta, hogy minden ilyen kivándorolt magyar család szobájában megtalálható Kossuth Lajosnak, a tizenhárom vértanunak és Batthyányi Lajos kivégeztetésének a nálunk is ismeretes képeit.

Szávay azokat a momentumokat látta meg, a melyek a sablonszerű Amerika-utazóknak fel se tűnnek s ez igen vonzóvá tette az előadását. Nagyon kedves volt például, mikor a gyermekek szabadságáról beszélt és elmondta, hogy azok New-Yorkban, e tűzveszélyes városban esténként deszkákból máglyákat raknak az utcákon, azt meggyújtják, körülzáncolják s a rendőrség nézi a dolgot, nem bántja őket érte senki. Közvetlen volt az is, mikor a kivándorolt magyarok asszonyairól beszélt. Ezek mindenütt könyes szemekkel fogadták és erőt vett rajtuk a honvágy, mikor a magyar szót meghallották. Szávay el van telve csodálattal azon nagy méretek iránt, a melyek az amerikai élet keretét alkotják, de nem elfogult és meglátja az érem másik oldalát is. Elmondta azt is, hogy biz ott a kivándorlóknak keserves dolguk van s azon a földön, a hol némelyek sok milliót tudnak szerezni, ezek pusztulnak és vesznek el úgy, hogy senki se tud róluk. Mondanunk se kell, hogy hosszasan éljeneztek az előadót, s mikor elvégezte beszédét, szünni nem akart a taps. Előadás előtt és után a *vasárnapi dalkör* énekelte Szilágyi Gyula vezénylete alatt. Az előadásban a nemzeti szövetség elnökei, a kereskedelmi kamara és az ipartestület tagjai nagy számban voltak jelen, a kiknek körében Szávay egy órát töltött a Fehér Kereszt téli kertjében, majd megnézte a színházban a Baba egy felvonását s az éjjeli vonattal visszautazott Győrbe.

— **Ki lesz a váci püspök?** Bécsi lapok értesülése szerint váci püspökké Belopotoczký tábori püspököt fogja kinevezni a király.

— **Leiningen levelei és naplója.** Gróf Leiningen Károlynak, a szabadságharcz vértanuhaláltalt tábornokának leveleit, aradi fogságában írott naplóját bocsátja közre Marczali Herrik történet tudós. A levelek tartalmából benünket közelebbről érdekel, amit Leiningen néjének török-becsei uradalmából ír. Valami sajátos jövőbelátás jellemzi a leveleket. Bámulva látjuk, hogy a katonai nevelésben részesült Leiningen milyen helyesen ítél egyes politikai, sőt közgazdasági kérdésekben is. Nem ragadja őt el az urbériség, a jobbagység eltörlése fölött támadt általános örömmámor sem, sőt nagyon is világosan látja azokat a hibákat, melyek az eszme végrehajtása körül felmerültek. 1848 április 9-én kelt levelében már aggodalommal szemléli azokat az elemeket, melyek „a legnagyobb gyámság, sőt szolgaság állapotából egyszerre a legnagyobb politikai és személyes szabadságra hivatják.” — „A paraszt felszabadításának — írja tovább Leiningen — nem veszi majd hasznát, mert lusta, dologtalan létére, most, mikor senki sem fogja majd munkára, a spekuláció zsákmányává válik. Az uraságokat ellenben a legnagyobb zavarba dönti a reformok elsietése, mert az a törvény, amely megtiltja a tőkék felmondását, nehezen járul a hitel emeléséhez, nekünk pedig első sorban hiteltelre van szükségünk. Más országokban előbb előteremtették a pénzt és aztán törölték el az urbéri terheket; a mi honatyáink megfordítva csinálták.”

— **Luccheni büntetését enyhítik.** Genfből táviratozzák, hogy Luccheninek, királyasszonyunk gyilkosának sorsa máttól kezdve jelentékenyen megjavult. Kétszer letelt már az a hat havi idő, a mennyire a svájci törvények szerint magánzárkába lehet a fegyenczet zárni. A fogház-igazgató jelentést tett erről a berni központi kormánynak s intézkedést kért, hogy újabb hat hónapra is magánzárkában tartsa-e Lucchenit, vagy sem. A maga részéről azt javasolta, hogy helyezték el a közös munkaműhelyben, mert eddigi jó magaviselete sehog-

sem indokolná a magánzárka tovább fentartását. — A központi kormány elfogadta ezt az előterjesztést, de avval a pótlással, hogy a legcsekélyebb fegyelmi vétség esetében azonnal vissza kell helyezni Lucchenit bizonytalan időre a magánzárkába.

— A szentesi háboru. Szentesnek régóta nem volt olyan viharos napja, mint a vasárnap, amelyen a képviselőjelöltek programbeszédjüket tartották. Szombat este egész tábor érkezett Budapestről Szentesre. *Dienes* támogatására megjöttek *Kossuth*, *Endrey*, *Leszka* és *Komjányi*, *Pázmány* segítségére *Visontai* és *Polónyi*. Megérkezett *Sima* jelöltje *Molnár Jenő dr. is*. A pályaudvaron *Kossuth*ékat nagy tömeg várta, *Molnár* elé kivonult *Sima* és pártja, *Polónyi*ékat azonban senki sem várta. *Kossuth*ot, ki a néphez beszédet intézett, nagy lelkesedéssel hallgatták. Szombaton délután *Dienes* bejárta a nép-köröket, amelyek egyikében a vele volt *Pichler*nek odakiáltották: papverő! — *Pázmándy*nak viszont, aki a katolikus körben igen hangoztatta a revíziót, azt kiáltotta oda valaki:

— De hiszen az ur kálomista!

Simáék nagyon el vannak keseredve *Kossuth* szép fogadtatása miatt. *Polónyi* és *Visontai* egész éjjel tárgyaltak velük és beszéltek a városban, hogy a *Pázmány*-párt *Simáék*kal egyesüljön. *Polónyi* állítólag kijelentette, hogy *Kossuth* ellen szívesen áll *Simához*. *Pázmány*ék délelőtt 11 órára a piacra gyűlést hívtak össze, mivel azonban a két párt között eddig nem sikerült megegyezést létrehozni, *Simáék* megakadályozták a gyűlést. Elsőnek a *Pázmány* érdekében ideérkezett *Ugron Gábor* akart szólni, de *Sima* aki táborával közvetlenül a szószék elélt foglalt állást, nem engedte szóhoz jutni. Legalább fél óra hosszat állt *Ugron* a szószéken és többször belefogott a beszédbe, de *Sima* pártja mindannyiszor tulkiabálta. Végre ott hagyta *Ugron* a szószéket. Utána *Polónyi*, majd *Visontai* próbáltak szerencsét, de a tömeg őket sem engedte szólni. Hentaller *Polónyi*val együtt kijelentette, hogy ha ilyen előzmények után *Molnár*t mégis megválasztja *Sima*, ők kiverik a *Házból*. *Dienes* délután tartotta meg nagyszámu választó előtt beszédét, melyet tetszéssel fogadtak. *Kossuth*, *Komjányi*, *Hentaller* és *Pichler* beszélt még *Dienes* érdekében.

A népgyűlés botrányainak — mint táviratozzák — nem várt súlyos következményei lettek. *Vadnay* főispán ma Szentesre érkezett s vizsgálatot tartott, a melynek eredményeképpen az alkirályt felfüggesztette állásától, a főkapitány ellen pedig hivatalában való meghagyása mellett megindította a fegyelmi eljárást. Az ok az, hogy a tegnapi népgyűlésen nem léptek közbe, hanem szabadjára hagyták a botránycsinálókat.

Egyebekben hír szerint *Pázmándy Dénes* a tegnapi fogadtatás után visszalép a jelöltségtől.

— Az aradi állomás kibővítése. A *P. N.* jelenti: Az 1900. évi állami költségelőirányzatban kétszázötvenezer koronát vettek föl az aradi állomás kibővítésére. Ezt az összeget a magyar kir. államvasutak igazgatósága egészben a nagyvárad, köznéven a *simándi országút* keresztesítésének kiküszöbölésére, illetve felújítására leendő átépítésére fogja fordítani a kereskedelemügyi miniszter engedelmével.

— Az aradi pénzügyek című szombati számunkban megjelent közleményünk „*Victoria*” pénzügyre vonatkozó részének helyesbítésül illetékes helyről a következő felvilágosítást kapjuk: A „*Victoria*” nem mindenkor, hanem ezidei osztaléka fog előreláthatólag 8%-ban megállapíthatni, dacára a folyton növekedő nyereségének, mert elvi elhatározásához képest a fősulyt nem a nagy osztalék kiosztásra, hanem az alaptőke gyarapítására fektetni.

— Egy postafőtiszt jubileuma. *Szathmáry István* aradi posta-távíró főtiszt ma ünnepelte szolgálatba lépésének harmincz éves jubileumát. Az ünnepelt tiszteletére a posta-távíró hivatal tisztikara a *Kánya*-féle sörcsarnokban társas-

estélyt rendezett, a melyen részt vett *Szel Ernő* főnök is s a melyen igen sok toasztban éltek a jubiláló tisztviselőt.

— Athelyezések. *Zih József* aradi kir. törvényszéki aljegyző ugyanilyen minőségben az aradi kir. járásbíróshoz, *Kovács Mihály* és *Szalay Dezső* kir. járásbírósi aljegyzők pedig az aradi ktr. törvényszékhez helyezték át.

— *Sima Ferencz* elővezetése. — volt szentesi képviselőt a szegedi törvényszék megidézte, hogy bűnügyeiben a vizsgálóbíróság kihallgathassa. *Sima Ferencz* az ismételt fölhívás ellenére sem jelent meg a törvényszék előtt. Ma a szentesi rendőrség fődözete mellett vitték be *Simát*, akit így a törvényszék elé állítottak. *Simát Hubacs Pál* vizsgálóbíró az egész nap folyamán kihallgatta, az ellene emelt és ismert vádak tárgyában.

— A hivatalnokok vasárnapja. Jól tudjuk mindnyájan, mily hátrányos ugy a hivatalnoki karra, mint a nagy közönségre, hogy a tisztviselőket vasárnapokon irodai munkára zorítják. A kereskedelmi miniszteriumban most komolyan tárgyalják az ügyet s a vasárnapi munkaszünetet az összes közhivatalokra ki akarják terjeszteni. A kormány ilyen értelemben legközelebb rendeletet fog intézni az összes törvényhatóságokhoz. A vasárnapi munkaszünetet olyformán akarják keresztülvinni, mint a hogy a miniszteriumban már most is megvan. Vasárnaponként minden egyes szakosztályban egy-egy tisztviselő tart felügyeletet felváltva.

— Legsötétebb tudatlanság egy iskolában. *Varjassy Árpád* tanfelügyelő valóban elszomorító jelentést tett a megye mai közigazgatási-bizottsági ülésén *Szemlak* község iskolai állapotáról. Szól pedig ez a jelentés ily formán:

Szemlak község iskoláit meglátogattam s az ág. ev. iskolában a *Molnár Endre* által vezetett felsőbb osztályban a legsötétebb tudatlanságot találtam. Látva azt, hogy ezen egykoron a magyar nyelv tanítása terén is oly fényes eredményt felmutatott iskolában egyedül és kizárólag *Molnár Endre* tanító hanyagsága, megbotrányozást keltő tapintatlan eljárása által 76 tanköteles gyermek lelkileg egész életére megrövidítették, a vallás- és közoktatásügyi miniszternek jelentést tettem, hogy *Molnár Endre szemlaki tanító fegyelmi uton végleg elmozdíttassék* állásától.

— Szerencsétlenség vadászat közben. Majdnem végzetessé válható szerencsétlenség történt szombaton délután egy vadászaton, mely a megye területén, *Talpason* ment végbe. Egy vadász véletlenségből oly szerencsétlenül lőtt, hogy a vad helyett *Kövér István* birtokost találta. Nyolcz serét *Kövért*nek a jobb lábászára furódott s most betegesen fekszik lakásán. Állapota súlyos ugyan, de egyáltalán nem életveszélyes.

— Ipartanácsok megalakulása. 1900-ra most alakították meg a megyei és városi ipartanácsokat. A megyei ipartanácsba a kereskedelmi és iparkamara beküldte rendes tagokul: *Schmurák Ignác* (*Pankota*), *Garlathy János* (*Pécska*), póttagokul: *Barna Lajos* (*Pankota*) és *Demkó* (*Uj-szt.-Anna*). A közigazgatási bizottság a maga részéről rendes tagokul: *Kocsó Andrást* (*Pankota*) és *Harangi Jánost* (*Pécska*) küldte be. Póttagok lettek: *Leinvatter Gyula* (*Borosbes*) és *Duffek Kálmán* (*Pankota*). A városi ipartanácsba a kamara részéről *Kristyóry János* és *Nikolics Péter* rendes, *Varga Gyula* és *Magyary Ferencz* póttagokul küldtek be. A közigazgatási bizottság a maga részéről *Neuman Adolft* és *Czeiler Istvánt* küldte be rendes tagokul.

— Megölték a csendörök. *Lugosról* szenzációs esetet táviratoz tudósítónk. A közeli *Kicsena* községben *Drosován* nevű gazdaember fiát gyanúok alapján letartóztatták a csendörök és a község házára vitték viallatni. Az öreg fia érdekében a község házára ment s ott a csendörökkel heves szóváltásba keveredett. A vita annyira ment, hogy a csendörök fegyvert fogtak, s leszúrták *Drosóvan*t, aki rájuk tá-

madt. A szuras halalos volt. Az öreg paraszt ott maradt hallva a községháza tanácsstermben. A hadbírószág azonnal megigditotta a vizsgálatot.

— Halálozás. *Lukács János* 48-as honvéd tizedes, ki az egész szabadságharczot végig küzdötte, ma reggel 80 éves korában elhunyt. Holnap délután temetik.

— A legujabb korona-viczcz. Egy kis számtani feladatból áll a legujabb korona viczcz. Ez a korona-viczcz egyébként a következőképen pattant ki. Egy társaságban egy ur — mondjuk *A.* — panaszkodik, hogy mennyi baja van az új pénzérték nél a koronákba való átszámítással. Egy másik ur — nevezzük *B.*-nek — erre kicsinylőleg azt mondja, hogy a forint és korona átszámítás igen egyszerű dolog. Ha koronákba akarok átszámítani forintokat — ugymond *B.* — egyszerűen kettővel szorzom a forintokat; ha viszont koronából akarok forintra átszámítani, kettővel osztom a koronákat. Gyerekmunka az egész.

— Igazán gyerekmunka? — szolt kérdőleg *A.* — No lássuk csak *B.* ur, olyan nagyon gyerek munka-e a dolog. Feladok önnek egy kis számtani rejtélyt.

B.: Rendelkezék velem.

A.: Hát mondja meg nekem, hány forint 15 korona?

B.: 7 forint 50 krajczár.

A.: Ugy? . . . No nézzük csak, számítsuk ki alaposabban. Mennyi 14 koronának a fele?

B.: 7 forint.

A.: Es egy koronának?

B.: 24 krajczár.

A.: Tehát mennyit tesz 15 korona forintokban?

B.: 7 forint 25 krajczárt.

A.: Ugy? . . . Hát 7 forint 50 krajczár hány koronának volt az imént a fele?

B.: 15 koronának.

A.: Es 7 forint 25 krajczár mennyit tesz koronáértékben?

B. (megzavarodva): 15 koronát.

A. (diadalmasan): Hát hogy az ördögbe lehet *B.* ur, hogy 7 forint 50 krajczár 15 korona és 15 korona mégis 7 forint 25 krajczár? . . .

B. (zavartan hallgat.) *A.* (a társasághoz fordul): Tessék megfejteni ezt a kis számrejtvényt uraim.

— *Dr. Hecht Adolf* orvos, ki már több éven át Aradon működött, február hó elején ismét Aradon fog letelepedni.

— Véres harcz katonák között. Budapesti tudósítónk jelenti: Az Angyalföld korcsmaiban nem mulik el vasár- vagy ünnepnap a nélkül, hogy véres verekedés ne történnék. Rendesen a polgárok meg katonák szoktak összetűzni, a mely alkalommal egy-két ember véresen kerül el a harczterről. Tegnap is ily verekedés volt, de ezuttal katonák veszték össze, bakák, meg huszárok s a tegnapi verekedés volt talán az, a melyen a legtöbb vér folyt. Az éjjeli verekedés színhelye a Hungária-ut 59. sz. alatt levő csapszék volt. Huszárok, meg bakák jöttek össze a helyiségben nőismerőseikkel, s tánczoltak, lttak késő estig, a mikor összeveszték. A bakák többen lévén, a huszárokat kiszorították a helyiségből, a kiket ez roppantul felboszantott. Nekimentek a kapunak, a melyet mögöttük bezártak s kardjaikkal fessegetni kezdtek éktelen lárma közben. A vendéglős erre a térparancnoksághoz fordult segítségért, a honnan azután kisietett az őrző, a mely azután csendre intette a dühös huszárokat. Ezeknek persze nem imponált a felszólítás, a mire az őrző vezető tizedes tüzet vezényelt. Eldördültek a fegyverek, s a következő pillanatban nagy jajszóval összearogyott az egyik huszár, a 21 éves *Szilágyi István*, a kinek hasába furódott az őrző egyik gölyója. Menten előhívták a mentőket, a kik az-

után haldokolva vitték a helyorségi kórházba. E közben sok lovas és gyalogos rendőr is iparkodott a rendet helyreállítani s e közben a fékevesztett huszárok *Elker István* 1026. számú rendőrt is megebezték, a ki most a rendőrkórházban fekszik. Végre is az őrjárat öt huszárt elfogott s a katonai hatósághoz kísért, mire a rend helyreállt.

— Az ártéri hidak betömése ügyében ma tartották meg a helyszíni tárgyalást, melyen *Salacz Gyula* polgármester elnöklésével jelen voltak: *Krausz József*, *Nachtnébel Odön*, *Virágh Lajos*, *Sarlot Domokos*, *Veszprémy József*, *Endre Antal*, *Darvas Lajos* és *Valkányi Dezső*. A bizottság elhatározta, hogy a két ártéri hidat betömik és helyökbe áteresztőket csinálnak. *Nachtnébel Odön* indítványozta, hogy miután az ártéri hidak a megye területén fekszenek, ez ügyben az alispán illetékes és így tegyék át az egész ügyet az iratokkal együtt a vármegye alispánjához. A bizottság ilyen értelemben határozott.

— Az anyjához szökött. Megható története ez egy kis fiucsának, aki a törvény ellenében az anyját követelte vissza magának, akitől rideg szivü apja könyörtelenül elszakította. A csöpp emberke bátran és elszántan kopogtatott be a szegedi rendőrség egyik hivatalos szobájába és azt mondja:

— Kérem, ne tessék engem visszaadni a papámnak, mert én az édesanyámnál akarok maradni.

A jegyző vallatja, a fiu értelmes feleletet ad minden kérdésre, okos, nagy szemét a tisztviselőre függeszti és szorongva lesi, hogy mire szánja el magát. Elmondta, hogy öt *Scheffer Dezsőnek* hívják, az apja Budapesten lakik és nőszabó. Az anyja pedig Szegeden van, mert a férjétől elváltan él. A törvény őt az apjának ítélte. De az apja nem szereti őt, mert csak nemrég is azt mondta neki, hogy menjen tőle és keresse az akasztófáját. Ő tehát az újévi trinkgeldeket a vasúthoz vitte, ott jegyet váltott magának és elment Szegedre az édesanyjához, akit nagyon szeret.

— De hát kis fiam — szólta a jegyző — szegény ám a te anyád.

A fiu erre közelebb lépett az asztalhoz s mint egy egész ember, önértzetesen válaszolt:

— Ő, tudok én dolgozni. Majt keresek én ő helyette is.

A tisztviselő megbiztatta, hogy nem küldi vissza Budapestre, mire a fiu ragyogó arcczal elköszönt.

— Inspekciós hölgyek. A városi árvaházban ezen a héten *Habereger Györgyné* és *Steiner Ferenczné* urnök ügyelnek fel.

— Köszönbányák Biharmegyében. Tudósítónk jelentése szerint Biharmegyében *Nagybáród*, *Kisbáród* és *Cséklye* községek határában nagy köszöntelepeket találtak. A községektől és a környékbeli nagybirtokosoktól egy bécsi banmegvásárolta az illető területeket s tavasszal megkezdeti a szénbányák kiaknázását.

— Az olasz bor. *Costa Pál* olasz bormérőt a szegedi rendőrség rajtakapta, a mint pinczéjében pancsolta az italt. Huszonnégy krajczárjával árulta literenkint a kotyvasztékot, a mi neki alig pár krajczárjába került. A csinált bort rögtön lefoglalták, *Costa* ellen pedig megindították az eljárást.

— Január az erdőn és mezőn. Szomorú, kihalt a természet. Néma csönd uralodik erdőn, mezőn, s csak a falvak és városok közelében mutatkozik kevés jele az életnek. A sármányok éhesen röpködnek a csűrös kertek körül, a szélből ide-oda dobált varjak esetenül keringve a légben, hallatják egyhangú káromgatásukat. A gyümölcsös jégvirággal borított fain az erdőből elköltözött harkályok, czinkek, pönczok szolgalmatosan keresgélve a rovarok tojásait és pondróit, tisztogatják a fákat, s ily módon teszik magukat hasznosakká. A berkenye és más bokrok között a fekete- és fenyűgírók keresik táplálékukat. Szép, méla daluk helyett most csak néha hallatják tak-tak szavukat. kertekben, udvarokban, sőt

a városnk utcáin is megcsendül az énekes-pinty vidáman csengő hangja, az utszéleken szaladgál a bubos pacsirta, s enyhébb, derült napokon a magasba emelkedve, zengi el dalát, a mi e zord évszakban oly üditően hat az ember hedélyére. Az erdei patakok mellett vigan sürgölődik a *vizi rigó*, mintha nyár közepe volna. Őt nem zavarja meg a zordon idő. A patak jégkérgén tovaszaladva, folyvást énekel, s helyet keres, hol a víz alá bukhat apró halakat fogdosni. Január hónapban az erdő is csöndes. Elnemult az öröm eltávozott sok kedves szárnyas dalnoka, s az emlősök közül is keveset láthatni. Az egyetlen, a mely most sem tagadja meg nyug hatatlan természetét: a mókus, s most is vigan üz játékát. A farkasok nappal az erdőszéleken rejtőzködnek, honnan éjszakánként a falvak közelébe mennek portyázni. A róka legtöbbször kődös napokon a mezőn csatangol. Északi szárnyas vendégeink már mind megérkeztek. A be nem fagyott folyamokon uszkálnak a közönséges, bubos és törpe buvárok, s a sarkvidékről jövő *buhdárók*. — A rovar-világ e hónapban kihaltak látszik. De csak látszik, mivel az új nemzedék csirája millió és millió tojás, pondró és báb képében téli álmát aludva, vár a kikeletre, miként a növényvilág. A Balatonban e hónapban halásszak nagyban a jég alatt a süllőt. A vaddisznóra, mely most kezd megbugni, lassankint meg kell szüntetni a vadászatot. Szarvast már semmi szín alatt sem szabad löni, ellenben özet még lehet. Ha a tél nagyon szigorú, a nyulak ilyenkor a legkövérebbek, s azért háladosatos reájuk a vadászat. A rablóvadakat, négylábúkat és madarakat egyaránt irtani, a farkast elpusztítani, a vadmacskát, rókát lyukaikból kituszkolni, löni, kelezébe, törbe fogni — januárban kell. Ugyanez áll a fázának közelében lappangó nyestek, menyétek, görények és egyéb ragadozó állatokra nézve. De az ugynevezett *gatyás ölyveket* ne bántsuk, mert ezek pusztítják az egerket, s ezzel nagy szolgálatot tesznek a gazdáknak.

— A két *Dragovics*. Budafokon a két *Dragovics*: *József* és *Rudolf* volt a falu rossza. Minden legény rettegett tőlük, mert nagyerejű legények voltak és olyan verekedő természetűek, hogy a budafoki korcsmárosok már be se eresztették őket a korcsmájukba. De nem csak ők, hanem a *Dragovics*-leányok is híresek voltak mulató természetük miatt s a legények rendszeren ő miattuk kaptak hajba. Legutóbb Szilveszter éjszakáján megverték *Dragovics*-ékat az albertfalvai *Wittmann*-féle korcsmában. Ezt az esetet akarták megboszulni a *Dragovics*-fiuk. Tegnap este azzal mentek el szüleiknek a lakásáról:

— Átme gyünk *Albertfalvára* megizzasztani néhány embert!

Este nyolcz óra volt, a mikor bevetődtek az albertfalvai *Glatz*-féle vendéglőbe egy *Mindler* nevű barátjukkal. Borozni kezdtek s a második liter után így szól *Dragovics Rudolf* a korcsmároshoz:

— Ma még pofon kell valakit ütnöm.

Glatz István rosszat sejtve kituszkolta vendégeit az utcára. Alig mentek ötven lépést, a mikor a villamos vasuti kerítése mögül hirtelen rájuk támadt vagy tiz legény. *Mindler* Budafoknak futott, a másik kettő pedig visszaszaladt a vendéglő felé. A legények a korcsma előtt elérték őket s agyabafőbe verték mind a ketőt. Tiz óra után a falubeliek ráakadtak a *Dragovics* fiukra. *Rudolf* a gyalogjáró szélén széthasadt koponyával holtan feküdt, *bátyja* pedig több sebből vérezve, a villamos sinek között feküdt eszméletlenül. A budafoki csendőrök még az éjjel megkezdte a verekedő legények nyomozását, a mi sok gondot okozott a csendőröknek, mert a még élő *Dragovics József* nem tud beszélni, úgy vitték félig eszméletlen állapotban a *Szent-János kórházba*, a hol ma egész nap nem tért magához. — A megölt *Dragovics Rudolf*ot fölbontozták. A hatalmas emberen a törvényszéki orvosok huczonkilencz sérülést találtak s ezekből 27 a fején volt, a mely össze-vissza volt törve. A csendőrök eddig öt legényt fogtak el, a kiknek részük volt a véres verekedésben.

— Családi kedélyeskedés. *Novák János* budapesti szobafestő ma este részegen ment *Bástya-utca* 5. sz. a. levő lakására. A vele közös háztartásban élő *Vörös Mária* emiatt szemrehányásokat tett neki. A részeg ember e fölött annyira feldühödött, hogy asszonyt felpofozta, a ki e pillanatban forró tejjel telt edényt tartott a kezében. A teljes *anna* oly szerencsétlenül esett ki a kezéből, hogy annak tartalma az ágyban fekvő négy hónapos *Nándor* gyer-

mekükre ömlött s azt halálosan összeégette. Ilyen állapotban vitték szegénykét a *Rökus-kórházba*.

— A vonat kerekei alatt. Nagyváraddon a vasuti állomáson vasárnap este borzalmas szerencsétlenség történt *Pénzes Lajos* fékező az aradi vonat kocsijainak tetején azzal foglalkozkodott, hogy a lámpákat meggyujtsa. A vonat összeállítását azonban még nem fejezték be és a tolató mozdony egy-egy új kocsit tolt a többi mellé. A kocsi neki ütdődött a vonatnak, a mely akkorát zökcent, hogy a szerencsétlen ember lebukott és épen a kerekek alá zuhant. A nagysúlyu kocsi átment rajta és teljesen összezúzta. Alaktalan hustömög volt, a mikor kiszedték a vonat alól. Felesége és négy kis gyermeke a legnagyobb nyomornak néz elébe.

— El kell ismernie bárkinek, hogy nász, születési és egyéb alkalmi ajándékok legjobban *Porter Vilmos* koronás áruházában szerezhetők be. A renetek sokoldalú választék és a páratlan jutányos árak régóta közkedvelté teszik a koronás áruházat. Ugyanott kaphatók a báli és színház szezon alatt mindenféle férfi és női divat czikkek, elegáns legyezők és meglepő szép ékszer-utánzatok a legfinomabb kivitelben. Vidéki rendelések mintaszerű gondtal eszközöltetnek.

— Jótékonyág. A városi árvaház részére ismeretlen jótékony szív három kenyeret, (9 kgm) volt kegyes adományozni. Ezen nemeslelkű adományaért fogadjja névtelen adakozónk ezen uton, úgy az árvák, mint a magunk nevében is hálás köszönetünket. *Fábián Lászlóné* elnök, *Balázs Ferencz* árvaházi igazgató.

Köszönet. Az elmúlt héten a következő nemeslelkű emberbarátok küldtek a népkonyha javára adományokat: *Fischer Kálmánné* urnő (*Draucz*) 10 l. babot és 30 tojást, *Ring Zsigmond* ur 1 zsák krumplit, *Fischer Irén* urnő, *Schlésinger Sándor* ur (*Kalács*), 10—10 frtot. *Kohn* Hemikné urnő (*Ménos*) *Neumann* Arminné urnő 5—5 frtot, *Egy kártyatársaság* 2 frt 55 krt. A kegyes adakozók fogadják hálás köszönetünket. Az elnökség. E a népkonyhában felügyelni szívesek lesznek: *Ohrenstein* Simonné, *Assael Józsefné* és *Lengyel Manoné*.

— *Weisz Dávid* zálogüzletében kedden az ékszereket, szerdán az ingóságokat foják árverezni.

— T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (*Szabadság-tér* 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Ajándék a gyűjtőknek.

Aki az *Aradi Közlönynek* öt új negyedéves előfizetőt gyűjt, az teljesen ingyen és bérmentve kapja meg a magyar könyvpiac legjobb diszmunkáját

Mikszáth Kálmánnak

A JÓ PALÓCZOK

czimü 50 koronás művét.

Aki az *Aradi Közlönynek* három új negyedéves előfizetőt gyűjt, az teljesen ingyen és bérmentve kapja meg

Bartók Lajosnak

TÉLI REGÉK

czimü 32 koronás gyönyörű aczélmetszettekkel illusztrált diszmunkáját.

Beküldött czimekre mutatóványszámokat az *Aradi Közlönyből* két hétig ingyen küld a kiadóhivatal.

EGYESÜLETI ÉLET.

* A borosjenői kaszinó e hó 14-én tartja tisztújító közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Evi jelentés. 2. Zársummadás és költségeloirányzat. 3. Tisztújítás. 4. Az alap-és házszabályok esetleges módosítása. 5. Háromtagu számvizsgáló-bizottság választása. 6. Iuditványok. A közgyűlést társas vacsora követi.

VAROS ÉS MEGYE.

Folytatolagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1900. évi január hó 10-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

27. A m. kir. vízépítési igazgatóságának átírata a szennyvízszűrő telepen létesítendő növénytermelési kísérleti állomás létesítése iránt. 28. A tanács jelentése a villamos központi telep engedélyezése iránti szerződésnek az aradi villamosság részvénytársaságra való átruházása tárgyában. 29. Mayer Antal kérvénye a város tulajdonát képező „Rococo” szigeten emelt épület közszégi adómentessége iránt. 30. Bogoczán János kérvénye a közlegelőbeli 6 számú 5 hold bérletének meghosszabbítása iránt. 31. Timár György kérvénye a közlegelőbeli 45 számú 5 hold föld bérletének meghosszabbítása iránt. 32. Főth Mátyás Tóth István, ifj. Tóth István és Kelemen János által külön-külön bérelt közlegelőbeli 2, 7, 8 és 12 számú 5—5. hold föld bérletének meghosszabbítása tárgyában. 33. Regyis György kérvénye a közlegelőbeli 35 és 52 számú 10 hold föld bérletének meghosszabbítása iránt.

Institoris Kálmán,
főjegyző.

SPORT.

Női torna-klub Aradn.

— A szervezkedés. —

Legutóbbi számunkban megemlékeztünk arról az életrevaló mozgalomról, melyet az aradi tornaegyesület a kebelében szervezendő női tornaszakosztály alakítása érdekében indított meg. A magyarországi tornaegyletek szövetségének elnöksége a következő átiratot intézte e tárgyban az aradi tornaegyesület elnökségéhez:

Tekintetes Elnökség!

A jövő generáció szempontjából különös fontossággal bír a nő-esteti fejlődése és testi nevelése, amit a modern paedagogia mindinkább elismer és gyakorlatilag érvényesíteni törekszik, miért is a nőknek helyt kell engednünk a testgyakorlásban s miként az iskolák már ez irányban jó példával mennek előre, úgy nekünk feladatunk, hogy a felnőtt leányokat is részesítsük azon üdvös hatásban, melyet a torna és játék a testre és lélekre gyakorol.

Felkérjük ezért a tekintetes Elnökséget, hogy állítson fel s szervezzen a vezetése alatt álló egyesület kebelében női szakosztályt.

Nyugoti szomszédaink, így különösen a német nemzet e tekintetben már rég jó példával járnak elől, de hazánkban is működnek már női szakosztályok, így az erdélyi szász tornaegyletnek, továbbá a magyar nyelvű egyesületnek: a écsinél és pozsonyánál.

A női szakosztályok felállítása mindenhol a legjobb eredményt mutatta fel; a nők mint egyeleti tagok (szervezve) igen megkedvelik s szorgalmasan üzik a tornát és játékokat, sőt a férfiakat is kitartó munkára ösztönzik.

Reméljük, a tekintetes Elnökségnél visszhangra talál felhívásunk s kezét nyújt nekünk azon törekvésben, hogy e hazának egészséges nemzedéket neveljünk. Tornász-társi üdvözlettel:

Dr. Berzeviczy Albert s. k., Jász Géza s. k.,
szövetségi elnök. szövetségi titkár.

Az aradi tornaegyesület választmánya, mint már jeleztük, a legnagyobb örömmel tette magáévá az életrevaló eszmét s legközelebb megindítja a szervezés munkáját. A hézagpótló új sport-intézménynek előreláthatólag sok támogatója lesz Arad város minden szép és jó ügyért lelkesedni tudó; művelt hölgyközönsége köréből. A tornázás és játékon kívül még a *tör- és kardvívás*, valamint a turista kirándulást is fölveszi programjába a női szakosztály s így a sport legegészségesebb, télen-nyáron egyaránt

üzítható ágait fogja az alakítandó egyesület kultiválni.

Hogy mily áldásos intézmény lesz ez, főlegleg magyarozgatni. A legnagyobb orvosi szaktekintélyek a legmelegebben ajánlják a nőknek a rendszeres testgyakorlást, mely a századvég elharapódzott idegességének és egyéb női betegségeknek egyedüli gyógyforrása. De lelkesen ajánlja a tornázást, játékokat, vívást és kirándulást egy előkelő angol nő: Mrs. Langtry is, midőn azt mondja: *A mindennapi testgyakorlás a női szépség tartósságát, sőt folytonos megújulását eredményezi.* Hogy mily üdvös és bájosá teszi a tornázás a női testalkatot, azt a múlt évben a hamburgi nagy német tornaünnepélyen volt alkalmam tapasztalni, midőn 1000 felnőtt tornász leány rithmikus mozdulatokkal felvonult s harmonikus gyakorlataikkal bámulatba ejtett bennünket. A viruló egészség, rózsapiros arcszín s az egész lényükön előmlő báj, sugárzott le róluk.

Az egész világon szépségükről híres magyar nők a tökély mily magas fokát érnék el, ha a rendszeres testgyakorlás által a test és lélek összhangzatos képzsését elősegítenék? Arad legyen a harmadik város az országban, mely ugy egyesekre, mint az egész nemzetre oly fontos intézményt, a női tornaegyletet megalakítja.

Nagy Sándor.

+ **Kerékpárosok közgyűlése.** Az aradi kerékpár-club ez évi rendes közgyűlését szept. 10-én tartja meg, a melyen az alapszabályok értelmében a következő tárgysorozat szerepel: Elnöki megnyitó. A titkár évi jelentése. A pénztárnok és számvizsgáló bizottság jelentése. Tisztújítás. Indítványok. A közgyűlés pontban fél kilencz órakor kezdődik a klub hivatalos helyiségében. Felkérretnek a club tagjai, hogy a közgyűlés megtarthatása végett minél nagyobb számban megjelenjenek szíveskedjenek. A club-választmánya ez ügyben előkészítő gyűlést tart kedden f. hó 9-én fél 9 órakor a club-helyiségében.

Könyvkötészet.

Az aradi nyomda részvénytársaság

(Csanádi-palota)

a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett és magas színvonalon álló

könyvkötészeti osztálya

mindennemű könyv- és hangjegy bekötéseket vállal és ép oly pontosan, mint díszesen és jutányosan készítetteti el.

Jutányos árak. Diszes kiállítás.

Pontosság.

NAPIREND.

Január 9. Kedd. Róm. kath. naptár: Julián vértanú. — Protestáns naptár: Julián vértanú. — Görög-keleti naptár (december 23.): Több ezer vértanú. — A nap két 7 óra 32 perczkor, nyugszik 4 óra 11 perczkor. — A hold két 11 óra 22 perczkor, nyugszik 1 óra 12 perczkor.

Időjárás. Légnnyomás reggel 7 órakor 761.8 milliméter, délután 2 órakor 761.0 milliméter. Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 3.6 délután 2 órakor C° + 6.9. Szél irányja és ereje reggel 7 órakor DK. 2. délután 2 órakor EN. 2. Felhőzet reggel 7 órakor borult, ködös, délután 2 órakor borult. Csapadék az utóbbi 24 órában 1 milliméter.

Időjóslás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Nyugaton csapadék, délen csapadék, fagy-pont körül hőmérséklet.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület I-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 óratól délután 6 óráig. — Belépti-díj: Hétköznap 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár nyitva van hétfőn délután 4—5. pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig Helyiség: Ereklýmuzeum helyisége melletti ülésterem.

Január 10. Városi közgyűlés délután 4 órakor. — Az aradi kerékpárclub közgyűlése.

Január 12. Az aradi gazdasági-egylet borászati- és szőlőszeti szakosztályának gyűlése 1/2 10 órakor (Batthyány-utca, Neuman-ház.)

Január 13. Gőzgépkezelők és gőzkazánfűtők vizsgája. — Az aradi tanítótestületek segélyalapjának közgyűlése délután 1/2 5 órakor (Polgári fiúiskola rajzterem.)

Január 14. A német-peregi gazdák szarvasmarha tenyésztő szövetkezetének alakuló közgyűlése. — A borosjenői kaszinó közgyűlése.

Január 17. Az aradi első gyártelep részvénytársaság rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Január 25. A nagy-buttyini takaréks- és előlegezési-egylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Január 26. Körállatorvosválasztás Ternován.

Február 4. Az aradi vonós-négyes kamarazene hangversenye délután 5 órakor (Központi szálló.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— **Az aradi gazdasági-egylet borászati és szőlőszeti szakosztálya** folyó évi január hó 12-én délelőtti 9 és fél órakor Aradon, az aradi gazdasági-egylet helyiségében Batthyányi-utca (Neuman-féle ház) szakosztályi gyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. A megalakítandó *Aradhégyaljai borértékesítő szövetkezetek* alapszabály tervezete. 2. Bauer Károly egyeleti tag indítványa az ipartörvény reformja tárgyában.

Budapesti áru és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 8.

Délitözsde. A buzakínalát kielégítő, vételkedv gyöngye. Lanyha irányzat mellett 12,000 métermázsa került forgalomba, 5 krajczárral olcsóbb áron.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilisra	7.70—7.71
Buza szeptemberre	7.86—7.87
Rozs áprilisra	6.35—6.36
Zab áprilisra	5.—5.01
Tengeri májusra	4.91—4.92
Repce szeptemberre	11.70—11.80

Zárul 4 órakor:

Buza áprilisra	7.65—7.66
Buza szeptemberre	7.81—7.82
Rozs áprilisra	6.40—6.41
Zab áprilisra	4.99—5.—
Tengeri májusra	4.90—4.91
Repce szeptemberre	11.70—11.80

Zárul 4 órakor:

Osztrák hitelrészvény	744.20
Magyar hitelrészvény	742.—
Leszámitóbank részvény	454.50
Rima-Murányi vasmű részvény	689.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	633.50
Közuti vasut	657.50
Városi villamos vasut részvény	343.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktözsden.

Budapest, 1900. január 8.

Magyar aranyjáradék 4 ⁰ / ₁₀₀	97.—
Magyar koronajáradék 4 ⁰ / ₁₀₀	94.80
Magyar arany 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	99.50
Magyar ezüst 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	99.75
Magyar keleti vasut	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.75
Magyar italmegváltási kötvény	98.85
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.—
Magyar nyeregsorsjegy kölcson	160.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcson	137.25
Osztrák papírjáradék	98.65
Osztrák járadék ezüst	98.45
Osztrák járadék arany	96.50
Koronajáradék	98.70
1860-iki államsorsjegyek	136.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1825.—
Magyar hitelbank részvény	741.—
Osztrák hitelintézet részvény	743.25
Osztrák-magyar államvasut	639.—
20 frankos arany (Napoleonodor)	19.21
Német birodalmi márka	118.15

Városi színház.

Bérlet 94. sz. Páros.

Kedden, 1900. évi január hó 9-én:

Utazás a válás körül.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Hennequin. Fordította: Góth.

SZEMÉLYEK:

Verdissou . . . Pethes Imre.	Clerambois . . . Mezei Péter.
Lucienne . . . Harmath J.	Pigeon László Gy.
Evangeline . . . Bácsné.	Pagevin Gáthi K.
Flouchenoeur . . . Bács Károly.	Durand Czákó V.

Kezdete 7 órakor.

1900. évi veretű aranyok (Ducat) valamint **10 és 20 koronás** aranyok nálam már kaphatók.

A $4\frac{1}{2}\%$ -os magyar regale-kötvények, valamint 3% -os I. kib. osztrák földhitelintézeti záloglevél-sorsjegy

UJ SZELVÉNYIVEI

általam beszerezhetők.

Huzás már 1900. jan. 9, 10. és 11-én.

Főnyeremény 80,000 korona.

Az 2971

V-ik OSZTÁLYSORSJÁTEK

III. osztályának huzása már

Jan. hó 9, 10. és 11-én.

!! 5000 nyeremény !!

898 ezer korona értékben.

Főnyeremények:

1 nyeremény á	80000 korona,
1 nyeremény á	30000 korona,
1 nyeremény á	20000 korona,
1 nyeremény á	15000 korona,
3 nyeremény á	10000 korona,
5 nyeremény á	5000 korona,
8 nyeremény á	2000 korona,
10 nyeremény á	1000 korona,
70 nyeremény á	500 stb. stb.

Ajánlok a III-ik osztályra szóló vétel-sorsjegyeket,

melyek nálam nagy számválasztékban a következő eredeti áron kaphatók:

Egy $\frac{1}{1}$ 3. osztályu sorsjegy	64 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{2}$ 3. osztályu sorsjegy	32 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{4}$ 3. osztályu sorsjegy	16 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{8}$ 3. osztályu sorsjegy	8 kor. — fil.

A hatodik osztály főnyereménye legkedvezőbb esetben:

1.000,000 KORONA.

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzlete Aradon.

A m. kir. szab. osztálysorsjatek főelárusító helye.

ALAPITATOTT 1875. ÉVBEN.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Megyel és városi telefon: 129-ik szám.

Főnyeremény 80,000 korona.

Huzás már 1900. jan. 9, 10. és 11-én.

REGENY-CSARNOK.

Dr. Moreau szigete.

— Regény. —

Irta: H. G. Wells.

Az Aradi Közlöny számára fordította:

[19] **Mikes Lajos.** [Utánnyomás ill.)
(Folytatás.)

— Bizonyára régebben is látta már ezt. Annyit sem érezni belőle, mint a tüsszurásból. De hát mit bizonyít ez? Azt, hogy a kin érzetre való hajlandóság nem az izmokban van. A bőrben van ugyanrá egy kis hajlandóság de az egész lábnak csak egyik másik pontja képes a kinézetre. A kin egyszerű belső tanácsadónk, a mely óv és ösztönöz. Az egész élő hus nem érzi a kin, minden ideg sem érzi, sőt valamennyi érző, ideg sem fogékony rá.

A látó idegben például nincs meg a fogékony-ság a reális kinézetre. Ha megsebzti látóidegét, egyszerűen merő fényfoltokat fog látni úgy, a mint a halló ideg baja pusztá fülzugásban nyilvánul csak. A növények nem éreznek kint; az alsóbb állatok, lehet hogy például már a csillag-halak is szintén nem éreznek kint. Már most minél értelmesebbek lesznek az emberek, annál értelmesebb módon törekszenek saját boldogulásukra, s annál kevésbé van szükségük arra, hogy czélul tüzzék maguk elé a veszedelmekből való szabadulást. Oly czéltalanán vált dologról nem tudok, a melyet a fejlődés előbb-utóbb teljesen ki nem irtott volna. Igazam van? S a kinézetet szükségtelemé válik.

— Aztán vallásos ember vagyok, Preudick, mint minden józan gondolkozású ember. Azt hiszem, jobban belátok a világ alkotójának utáiba, mint ön, mert én a mióta élek, a magam módja szerint mindig az ő törvényeit fürkésztem, ön pedig, ha jól értettem, ezalatt pillan-gókat gyűjtött. Annyit mondhatok, hogy a gyönyörnek és a kinnak semmi dolga nincs az éggel és a pokollal. Gyönyör és kin — fábrikát sem ér. Mi az ön vallásos öröngése! Más-e mint Mohomet tulvilági hurijai? A gyönyör és a kin nem egyéb az emberben, Preudick, mint az állat jele, azé az állaté, a melyből eredt. Kin! Kin és gyönyör addig van csak rank nézve, a míg a porban fetrengünk . . .

— Látja, én egyenesen előretörtöm utamon, a melyet kutatás közben választottam. Más módjáról sohasem hallottam a kutatásnak. Fölvettem egy kérdést, azután kieszeltem valami módját a feleletnek, s ha ez megvolt, új kérdés következett. Lehetséges-e ez vagy az, vagy nem? El sem tudja képzelni, micsoda szellemi szenvedély rabja a kutató. Testetlen vágyainak különös szintelen gyönyöréről fogalma sincs. AZ a lény, a mely előtte van, nem állat, nem teremtmény társa, hanem problema. A rokonszenvből eredő kinről annyit tudok csak, hogy régen, sok esztendő előtt meggyőztört néha. Az volt a vágyam, egyetlen vágyam, hogy megtaláljam az élő szervezet al-kíthatóságának végső határát.

— De, szóltam közbe, ez borzalmas . . .

— Mind máig sohasem törődtem az anyag etikájával. A természetbe való elmélyedés végül oly lelkiismeretlenné teszi az embert, a minő maga a természet. Előretörtöm utamon, nem törődve mással, csak a magam elé tüzőtt kérdéssel, s az anyag . . . végre is azzá lett kezem között, a mit ott a kunyhókban láttott . . . Tizenegy éve már, hogy Montgomeryvel idejöttem. Ugy emlékszem a sziget zöldelő csendjére s a pusztá óceánra, mintha tegnap történt volna. Mintha engem várt volna csak ez a beteg, s azután megkezdődött a munka.

Elhallgatott. Szótlanul ültem, arczára tekintve.

— Beleszámítva az Angliában töltött kilévész esztendőt, körülbelül husz esztendőt töltöttem munkában s még mindig van minden munkámban valami, a mi lesújt, ki nem elégit, további erőfeszítésre sarkall. Néha tullövök a czélomon, néha innen maradok rajta; de a miről álmodom, azt nem valósítom meg soha. Az emberi formát most már könnyen megadom úgy, hogy hajlékony és kecses. vagy tömzsi és erős, de a kezekkel és a karmokkal gyakran nagy bajom van: fájdalmas részek, a melyeket nem igen merek szabadon alakítani. De legnagyobb bajom az agy finom illesztgetésével és alakításával van. Az értelem gyakran rendkívül alacsony, s váratlan, s előre nem látható hézagok vannak benne. S aztán van valami, a mihez nem tudok hozzáférni sehogysém, hogy úgy mondjam, a lelki izgalomok székhelye ez. A vágyak, az ösztönök, a sóvárgások, a melyeken megtörik az emberi való, valami furcsa rejtett rezervoír, a mely olykor-olykor megreped s elárasztja hirtelen az egész lényt haraggal, gyűlölettel vagy félelemmel. Ezek az én teremtésem furcsák, esetlenek az ön szemében, ha megfigyeli őket; de nekem, a mint megalkottam őket, kétségtelenül emberi lényeknek tetszettek. Később aztán elenyészik ez a meggyőződésem. Kiüt rajtok először az egyik, utánna a másik állati vonás, s rám mered . . . De még nem adom fel a küzdelmet. Valahányszor belemérek egy élő teremtményt az izzó kinok árjába, azt hiszem, most kiirtom belőle az egész állatot s eszes lényt teremtek belőle. Végre is micsoda tiz esztendő? Az

ember százezret töltött már el az alkotásban.

Sötéten elgondolkozott: — De hitem szilárd. Ez a puma . . .

Ujra elhallgatott. Majd így folytatta: Mindig visszafejlődnek. A mint kezemet leveszem róluk, visszatér újra az állat, s nem hagyja magát . . .

Ujra hosszú szünetet tartott.

— Aztán alkotásait azokba a barlangokba dugja? Kérdeztem.

— Oda mennek. Kibocsátom őket, a mint megérzem bennök az állatot, s csakhamar oda kerülnek. Valamennyien félnek tőlem és ettől a háztól. Van bennök valami torzképe az embernek. Montgomery tud róla, mert ő közvetíti dolgaikat. Nehányat begyakorolt saját szolgálata-ra. Szégyenli ugyan, de azt hiszem, félig boldogja egynémelyik fenevadnak. De ez az ő dolga, nem avatkozom bele. Undorít tökéletlenségök. Nem érdekelnek. Azt hiszem, valami csufondáros észszerű életet folytatnak a nyomorultak! Van valami, a mit a törvénynek mondanak. Hymnusokat zengedeznek róla. Megépitik barlangjaikat, növényeket szednek, gyümölcsöket gyűjtnek, s még meg is házasodnak. De én keresztül látok rajtuk, belélatok veséjükbe. s látom bennök az állati jel-letet, a veszendő állatot, amely tele van étvágygyal és önző . . . De azért különös dolog. Elettük bonyolult, mint minden élet. Van bennök valami magasabbra törekvés, lehet, hogy hiúság, lehet, hogy határozatlan nemi izgalom, lehet, hogy pusztá kíváncsiság. Csak ez érdekel . . . A pumától sokat várok; kemény munkát végeztem fején és agyvelején.

— S most, szólt hosszas hallgatás után, mialatt mindegyikünk saját gondolataival télplődött, mi a véleménye? Félt még mindig tőlem?

Ránéztem, s nem láttam benne mást, mint egy sápadt arcú, nyugodt tekintetű, óshaju férfit. Derüs nyugalmat, megállapodottságából eredő szépséget, hatalmas termete mintája volt a kényelemben élő öreg urnak. Majd összerázkódtam. Válaszul kérdésére mind a két kezemmel egy-egy revolvert nyújtottam feléje.

— Tartsa meg őket, szólt. Azután felállt, rám nézett egy pillanatig s elmosolyodott. Viszontagságos két napot élt át, szólt. Azt tanács-lom, hogy aludja ki magát. Örülök, hogy meg-értettük egymást. Jó éjszakát.

Gondolkozott egy kissé s azután kiment a belső ajtón. Azonnal ráfordítottam a kulcsot a külső ajtóra.

Ujra leültem; elültem székekben egy ideig s testem, lelkem és kedélyem annyira ki volt merülve, hogy gondolataim nem tudtak elsza-badulni attól, a mit utoljára mondott. A fekete ablak úgy bámult rám, mint valami hatalmas szem. Végre erőt véve magamon, eloltottam a lámpát s lefeküdtem a függő ágyba. Csakha-mar mély álomba merültem.

(Folytatása következik.)

NYILTÉR.*

IDÉNY.

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

zsilvölgyi szagtalan salon-köszén

mely jobb mint bármely

porosz-köszén

mm. csak frt 1.60 házhoz szállítva,

kizárólag csak nálunk kapható.

Továbbá ajánljuk legjobb minőségű lú-pényi koczka-köszénünket á frt 1.50 mm.

házhoz szállítva.

2849

Teljes tisztelettel:

Amigó J. és társa,

Telefon 316.

Szabadság-tér 4. szám.

Meghívás**a „Nagy-Buttyini takarékos és előlegezési egyesület mint szervezet“ által****folyó évi január hó 25-én délelőtt 10 órakor**

saját helyiségében tartandó

1899. évi rendes közgyűlésre.**T á r g y:**

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 3 tagú bizottság választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. A zárszámadások jóváhagyása és a felmentvény megadása.
4. Indítványok: (Az elnöknek a közgyűlés előtt 6 nappal beadandók.)

Vagyon. Zármérleg az 1899. évről. Teher.

Készpénz 1899. decz. 31-én	1315,42	Törzsbetét számla	2492,50	
Váltó számla	51322,50	Takarékbetét számla	13893,60	
Kötvény számla	774,80	Tartalékalap számla	67,45	
Leltár számla	113,84	Rendelkezési alap számla	400	
Ovások és perkoltségek	53,24	Viszleszámit. számla	36115	52968,55
		Nyeresség az 1899. évről		611,25
				53579,80
				53579,80

Tartozik. Nyereség és veszteség. Követel.

Viszleszámitolási kamat számla	3228,86	Váltó kamat számla	4289,80	
Takarékbetét kamat számla	451,09	Kötvény kam. számla	37,35	
Tisztviselők fizetése számla	800	Adó számla	149,21	
Adó	469,88	Kezelési díjak	2132,64	
Költség	1067,92			6017,75
Egyenleg az 1899. évre				611,25
				6629
				6629

Nagy-Buttyin, 1900. évi január 2.

Bienenstock Dávid s. k., pénztáros. *Popper Ignác* s. k., könyvelő.Megvizsgáltatott és a könyvekkel összehasonlítva, helyesnek találtatott.
Nagy-Buttyin, 1900. január hó 3.*Dr. Fekete József* s. k., vezérigazgató.*Bienenstock Márk* s. k., igaz. tag. *Popa György* s. k., ig. tanácsos. *Kürszky Irán* s. k., igazg. tag.**Felügyelő-bizottság:**

Ezen mérleg-, nyereség- és veszteség-számlák a törvény és alapszabályok értelmében a fő- és mellékkönyvekkel általunk összehasonlítva, azok rendben levőnek találtak.

Nagy-Buttyin, 1900. évi január hó 4.

Liptay Ferencz s. k., fel. biz. elnök.*Kacsinka Árpád* s. k., fel. biz. tag. *Róth Henrik* s. k., fel. biz. tag.**A Nagy-Buttyini takarékos és előlegezési egyesület mint szervezet.**

Az intézetet közelebb érdeklő adatok a következők: a törzsbetők közül az 1899. évben kilépett 23 tag 197 törzsbetéttel, újtagként belépett 36 tag 308 törzsbetéttel és így van jelenleg 54 tag 519 törzsbetéttel. Belépett új törzsbetét tehát 308, felmondott és visszafizetett 197.

Az igazgatóság.**A felügyelő-bizottság jelentése.**

Tisztelt Közgyűlés!

Az alapszabályok 71. §-a értelmében alulírott felügyelő-bizottság az intézet ügykezelésének minden ágát többször vizsgálat tárgyává tette, nemkülönböztetve alaposan megvizsgálta az igazgatóság által eléje terjesztett 1899. évi zárszámadások és mérlegek minden egyes tételét.

E vizsgálatok alapján jelenthetjük, hogy a takarékos és előlegezési egyesület mint szervezet ügykezelését, mindenben a legnagyobb rendben és az alapszabályokkal egybehangzóan találtuk.

Indítványozzuk tehát az 1899. évi mérleseknek a tek. közgyűlés által leendő elfogadását, hozzájárulunk az igazgatóságnak a nyereségnyelvény felosztására vonatkozó indítványához, úgy ahhoz is, hogy a tiszta nyereség mint osztalék az alapszabályok értelmében a szervezet időtartama alatt a tagok törzsbetéteihez hozzáírassék és tőkésítették.

Végül indítványozzuk, hogy az igazgatóságnak az 1899. évi ügyködésére a felmentvény megadassék.

Kelt Nagy-Buttyin, 1900. január hó 4-én tartott ülésben.

Liptay Ferencz s. k.,

fel. biz. elnök.

Kacsinka Árpád s. k.,

fel. biz. tag.

Róth Henrik s. k.,

fel. biz. tag.

Berzovai körjegyzőség.

30—1900. szám.

Árverési hirdetmény.

Berzova község képviselőtestületének 1900. évi január 1-én 1. szám alatt hozott határozata értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy Berzova község tulajdonát képező országos vásár és hetivásár helypénz szerzési jog, évi 600 korona bér kikiáltási ár mellett 3 egymásután következő évre, vagyis 1900. évi január hó 15-től 1903. január 14-ig terjedő időre a berzovai körjegyzői irodában 1900. évi január hó 14-én délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános szóbeli és zárt ajánlattal egybekötött árverésen, haszonbérbe fog adadni.

Miről árverelni szándékoznak azon hozzáadással értesítetnek, hogy az árverési és szerződési feltételek a berzovai körjegyzői irodában megtekinthetők.

Berzova, 1900. évi január 3-án.

Posevitz Géza,
körjegyző.

410

18299—1899.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földművelési min. kir. miniszteriumnak 68010/1892. sz. alatt kelt magas rendelete értelmében az általános lóvizsga a következő helyeken és napon fog megtartatni.

1. Belváros, Sarkad, Erzsébet külváros és újtelep városrészben levő loállomány megvizsgálása a nagyvásártéren január hó 14-ikén reggel 7 órától a befejezésig.

2. Gáj, Sésa, Poltura külvárosokban és a tanyákon levő loállomány megvizsgálása Gájban a Gizellatéren január 14-ikén reggel 7 órától a befejezésig tartatik meg.

A lóvizsgálathoz vizsgáló biztosként a nagyvásártérről Beretz Ferencz rendőr hadnagy és Varga János állatorvos Gájba a Gizellatérre Madarász Antal alkapitány és Engel Armin állatorvos jelentésüknek bevétele mellett kirendeltetnek.

Ezen lóvizsgálat idejét a lótartó gazdáknak azzal adom tudomásukra, hogy összes lovaikat az említett helyen és időben állatorvosi megvizsgálattatás végett szigorú büntetés terhe alatt előállítsák.

Arad, 1899. december 30.

Sarlot,
főkapitány.Magy. kir. államv. üzletv. Kolozsvárott.
35444—1899. III. szám.**Pályázat.**

A magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló brassó-háromszéki h. é. v. brassó-kézdivásárhelyi vonalán Sepsiszentgyörgy állomáson levő berendezett vendéglői üzlet 1900. évi március hó 1-től számított 3 évre bérbeadandó lévén, annak bérbeadása iránt ezennel pályázat nyitattik:

Felhivatnak ennélfogva mindazok, kik nevezett állomási vendéglőt bérbevenni óhajtják, hogy a szabályszerűen felbélyegzett és bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat legkésőbb 1900. évi január hó 18-án déli 12 óráig külön lepecsételt és „Ajánlat a sepsiszentgyörgyi állomási vendéglő bérletére“ megjegyzéssel ellátott borítékban a magy. kir. államvasuti kolozsvári üzletvezetősége általános osztályához (titkárság) címmezze küldjék be.

Ajánlattevő köteles a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1900. évi január hó 17-én d. utáni 1 óráig bánatpénz fejében 400 koronát készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régibb, utolsó és a névértéket meg nem haladó napiárfolyam szerint számítatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténtére hivatkozás teendő, de a letétről nyert elismervény nem mellélendő.

Az üzletvezetőség fentartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, függetlenül a felajánlott összeg magasságától belátásához képest szabadon választhasson.

A fenti feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá oly ajánlatok, melyek táviratilag tételtek, s végre olyanok, melyekre az előirt bánatpénz le nem tétellett, figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen vendéglőre vonatkozó részletes feltételek a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége III. osztályában tudhatók meg (E. M. K. E. palota II-ik emelet 33. ajtó.)

Végül megjegyeztetik, hogy a vendéglőhöz az üzleti helyiségeken kívül, a bérlet céljaira szolgáló magán lakás is adatik.

Kolozsvár, 1899. december hó 21-én.

Az üzletvezetőség.

Utánnomás nem díjaztatik.

Könyvelő,

ki a magyar és német le-
velezésben jártas,
alkalmazást nyer.

Ajánlatok fizetési igényök
megjelölésével, magyar és né-
met nyelven küldendők 411

Kemény Testvérekhez,
Nagy-Szalonta.

Borosjenőn

a piactéren lévő,
eddig Blau Dávid által bérbe birt

bolthelyiség,
lakház és mellékhelyiségek

1900. évi ápril hó 1-től

bérbe adatnak.

Bővebb felvilágosítás nyer-
hető László Albert kir. tlkvve-
zetőnél Borosjenőn.

27000 drb.

kitűnő

szőlő-karó

7 suk magas,

minden elfogadható áron
azonnal eladó.

Azonkívül 2000 méter

cser-tűzifa

(1 m. 60 cm. magas) 401

azonnal olcsón eladó.

Bővebbet a kavnai erdőke-
zelősnél.

Hirdetmény.

A nméltóságú belügyminiszte-
rium 82617/899. sz. magas körren-
delete alapján figyelmeztetem a Chi-
lébe utazni akarókat, hogy magu-
kat kellő uti költséggel lássák el,
mert Genuában kapnak ugyan
közvetlen jegyet a rendeltetési
helyig, de miután Montevideóban
közvetlen csatlakozás nincs ott
8-10 napig kell magokat fenntar-
taniok és kellő létfenntartási esz-
köz hiányában onnan visszatolon-
czoltatni fognak.

Arad, 1899. december 28.

Sarlot,
főkapitány.

Földes Jódvasas csukamájolaja

Oleum Jecoris Asseli jodoferratum Földes, tartalmaz 5% vasjodürt

Tüdőbaj-görvélykor ellen.

Kitűnő hatású szer mirigygümőkör-görvélykor (scrophulosis),
tüdőgümőkör (tuberculosis), heveny és idült hörghurut, mocsárláz
(malária) ellen. — Ajánlv: satnya külsejű, ideges lágy gerin-
czü gyermekeknek, fiatal fejlődő leányoknak, gümőkörös (scro-
phulotikus) egyéneknek.

Általános gyengeség esetében és mint vértisztító; — gége-
és tüdőbajosoknak.

A megrongált szervezetet ujjaalakítja. A vérkeringést fo-
kozza és szabályozza.

A vörös vértesteket gyorsan regenerálja. — A gümőkörös
mirigyeket gyorsan vissza fejleszti. — Táplál, emeli a test su-
lyát és a testi erőt.

Könnyen emészthető, a gyomrot nem rontja, dugulást
nem okoz.

Benne a jod nem keverék, hanem chemiai processus ut-
ján egyesítve jön elő.

A vasnak adagolása ez alakban legrationálisabb.

Ára 1 frt 20 kr.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Huzás ma.

III. osztály.

Megújítási sorsjegy:

Egy nyolczad : frt 2.—
Egy negyed : . frt 4.—

V. sorsjáték.

Vételsorsjegy:

Egy nyolczad . . . 4 frt
Egy negyed 8 frt

M. kir. szab. Osztálysorsjáték

Felárulító helye.

— Főnyeremény : 80.000 Korona. —

OSZTÁLYSORSJEGYEK

nagy számválasztékban kaphatók az 2886

ARADI IPAR- és NÉPBANK

pénzváltó üzletében

ARADON,
„Fehér Kereszt” épület.
0000
Telefon : 100 szám.

Megújítási sorsjegy:
Egy fél: . . . frt 8.—
Egy egész: . . . frt 16.—

V. sorsjáték.

Vételsorsjegy:
Egy fél 16 frt
Egy egész 32 frt

III. osztály.

Első aradi gyártelep részvénytársaság.

Az első aradi gyártelep részvénytársaság

1900. évi január hó 17-ik napján d. e. 10 órakor

Aradon, Ségakülvárosi irodahelyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. cz. részvényesek meghivatnak.

Tárgya:

Igazgatósági javaslat az alapszabályok 38. §-ainak módo-
sítása iránt és határozathozatal.

Arad, 1900. évi január hó 8-án. 413

Az igazgatóság.

4125—1899. p. m.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy az Ausz-
triába való állapotbevitel tekintet-
ben jelenleg érvényben lévő for-
galmi korlátozásokat tartalmazó
376. számú állategészségügyi érte-
sitő az érdekeltek által hivatalom-
ban megtekinthető.

Aradon, 1899. évi december
hó 31-én.

Salacz,
kir. tanácsos
polgármesert.

Arad sz. kir. város kapit. hiv.

16926—1899. kh.

Hirdetmény.

A nmélt, kereskedelemügyi m.
|kir. miniszterium 60610. VIII. 1899.
sz. alatt kelt magasrendeletével ki-
mondotta azt, hogy a napi piacokon
csak is élelmi czikkek árusitha-
tók és azokon sem helybeli, sem
más községbeli iparosok áru-
sítás végett még házi ipar czikkel

sem jelenhetnek meg. Arad szab.
kir. város tekintetes tanács pedig
28284/899. számú végzésével ezen
rendelet alapján megbizott, hogy
a nem élelmi czikkek árusításával
foglalkozókat a napi piacokról
tiltsam el.

Ennek folytán a nem élelmi
czikkel árusítókat Arad szab. kir.
városban a Szabadság és Tökölly
téren tartott napi piacokról egy-
szer és mindenkorá eltiltom és
határozatilag kimondom, hogy ezen-
tul hétfői és pénteki heti piaci
napok kivételével mást mint élelmi
szert a piacon árulni megengedve
nem lesz.

A hétfői és pénteki napokon
miután ezek heti vásári napokul
engedélyezve vannak, mindazok
kik eddig arra jogot szereztek
vagy ezután szerezni fognak az
1884. évi XVII. t. cz 50. §-a alap-
ján továbbra is árusithatnak.

Miről az érdekelteket azzal ér-
tesitem, hogy ezen végzésem jog-
erőre emelkedése után a napi pia-
czon árusítás végett, meg ne je-
lenjenek mert onnan elutasitanni
és büntettetni fognak.

Arad, 1899. december hó 20.

Sarlot,
főkapitány.